

SZÖVEGÉRTÉS

KOMPETENCIALAPÚ

TANANYAG, MÓDSZERTAN

Készült a GINOP-6.2.3-17-2017-00027 projekt keretében

Békéscsabai Szakképzési Centrum

2019.

TARTALOM

1.Feladatlap	3
2.Feladatlap	6
3.Feladatlap	9
4.Feladatlap	13
5.Feladatlap	16
6.Feladatlap	18
7.Feladatlap	22
8.Feladatlap	26
9.Feladatlap	30
10.Feladatlap	33
11.Feladatlap	35
12.Feladatlap	38
13.Feladatlap	39
14.Feladatlap	41
15.Feladatlap	43
16.Feladatlap	45
17.Feladatlap	47
18.Feladatlap	49
19.Feladatlap	50
20.Feladatlap	52
21.Feladatlap	54
22.Feladatlap	55
23.Feladatlap	56
24.Feladatlap	57
25.Feladatlap	59
26.Feladatlap	60
27.Feladatlap	61
28.Feladatlap	62
29.Feladatlap	64
30.Feladatlap	65
31.Feladatlap	66
32.Feladatlap	67

1.Feladat

A csillogó tárgy

A gyerekek izgatottan futottak át a réten, ahol magasra nőtt fű lengett a szélben, abba az irányba, amerre lezuhanni látták a kis csillogó tárgyat. A földbe csapódása előtti pillanatban tisztán kirajzolódott a körvonala a horizont fölött már magasan járó nap sugaraiban.

Végre megérkeztek oda, ahol a tárgy feküdt. Közelről már nem is volt olyan kicsi, és csak nagy nehézség árán, minden erejüket összeszedve sikerült felemelniük és előbb egyik, majd másik oldalára fordítaniuk. Találtak rajta egy nyílást, amelyet sikerült is kitágítaniuk egy rögtönzött emelő segítségével. A becsapódás következtében minden összetört benne; a roncsok között néhány apró lényt fedeztek fel. Fejük kemény kagylónak tűnt, és bőrük színes, finom tapintású volt. Izgalmas lett volna kézbe venni őket, de úgy tűnt, hogy már mind elpusztult. De mégsem! Egyikük kellemetlen, sipító hangon felsírt. Amilyen óvatosan csak tudták, felemelték. Még élt, mozgott, és továbbra is furcsa hangokat hallatott. Elhatározták, hogy gondjaikba veszik, és megpróbálják megszeliíteni, beteszik egy kis ketrecbe a kert egyik csendes zugában, ahol jó helye lesz. Jobb, ha édesanyjuk nem tud róla, mert nem szereti az állatokat a ház körül.

Elhelyezték a kis állatot a ketrecben. Felváltva hordták neki az ennivalót, de ő soha nem nyúlt az ételhez. Megpróbálták néhány mozdulatot vagy szót tanítani neki, de a kis állat nem csinált mást, csak furcsa, monoton, egyre halkuló hangon ismételtetett valami olyasmit, hogy: „én, föld, én föld, föld, föld...”. Valószínűleg így sírt.

Négy nap múlva elpusztult. Kinyitották a ketrecét, és eltemették egy kőrakás alá, hogy édesanyjuk ne vegye észre. Majd nyolc, még gyermekien vékony lábukon szaladva és fejletlen farkukon ugrándozva visszatértek játékaikhoz.

Forrás: oktatás.hu

Szövegértési feladatok *A csillogó tárgy* című szöveghez

1. **Döntsd el a szöveg alapján, hogy igazak vagy hamisak a következő állítások! Ha hamisnak gondolod, indokold is, hogy miért!** **8 pont**

A történet elején a gyerekek azért futottak, mert megrémültek valamitől.

.....
A gyerekek este találták a csillogó tárgyat.

.....
Miközben megpróbálták felnyitni, a gyerekek mindent összetörtek a csillogó tárgyban.

.....
A csillogó tárgyban több élőlény is volt.

.....
A csillogó tárgy valójában egy úrhajó volt.

.....
A gyerekek kínozták a kis lényt.

.....
A gyerekek édesanyja mérges volt, amiért a kertbe vitték a kis állatot.

.....
A kis lény tudott beszélni, de a gyerekek ezt nem értették.

2. **Fogalmazd meg egy egész mondatban, hogy mit jelentenek a következő szavak! 4 pont**

horizont:.....

.....
sipító:.....

3. **Írj ki a szövegből három olyan részletet, amelyből arra következtethetünk, hogy a gyerekek nagyobbak voltak a talált lényeknél!** **3 pont**

1.....

.....
2.....

.....
3.....

4. **Fogalmazd meg a saját szavaiddal, milyen fontos információt tartalmaz az utolsó mondat!**

2pont

-
5. **Szerinted a szerző miért csak a legvégén adja meg ezt az információt?** **1 pont**

-
6. **Adj másik címet a szövegnek!** **2 pont**

.....
Összesen: 20 pont

Megoldások *A csillogó tárgy* című szöveghez

7. **Döntsd el a szöveg alapján, hogy igazak vagy hamisak a következő állítások! Ha hamisnak gondolod, indokold is, hogy miért!** **8 pont**

A történet elején a gyerekek azért futottak, mert megrémültek valamitől.

Hamis, kíváncsiak voltak.

A gyerekek este találták a csillogó tárgyat.

Hamis, dél körül történt.

Miközben megpróbálták felnyitni, a gyerekek mindent összetörtek a csillogó tárgyban.

Hamis, a becsapódás következtében tört össze.

A csillogó tárgyban több élőlény is volt.

Igaz.

A csillogó tárgy valójában egy űrhajó volt.

Igaz.

A gyerekek kínozták a kis lényt.

Hamis, nem ez volt a szándékuk.

A gyerekek édesanyja mérges volt, amiért a kertbe vitték a kis állatot.

Hamis, nem tudott róla.

A kis lény tudott beszélni, de a gyerekek ezt nem értették.

Igaz.

1. **Fogalmazd meg egy egész mondatban, hogy mit jelentenek a következő szavak! 4 pont**

horizont: *az a vonal, ahol az ég és a föld találkozik*

sipító: *éles, magas hangon síró*

2. **Írj ki a szövegből három olyan részletet, amelyből arra következtethetünk, hogy a gyerekek nagyobbak voltak a talált lényeknél!** **3 pont**

1. *Izgalmas lett volna kézbe venni őket*

2. *beteszik egy kis ketrecbe*

3. *kis állat*

3. **Fogalmazd meg a saját szavaiddal, milyen fontos információt tartalmaz az utolsó mondat!**

2pont

A gyerekek nem emberek.

4. **Szerinted a szerző miért csak a legvégén adja meg ezt az információt?** **1 pont**

Azért, hogy meglepetést okozzon.

5. **Adj másik címet a szövegnek!** **2 pont**

Az apró lények stb.

2.Feladat

Közös úton, két keréken

Kilókkal a tonnák tengerében

Egyes, kettes, hármas, hú, már megint egy bringás ... Fék, kuplung, tükör. Kerüljem? Előzzem? Egyáltalán mit keres itt?

Mindennapos helyzet a nagyvárosi forgalomban. Az állandó dugók miatt egyre feloldhatatlanabbnak látszik az ellentét a tonnányi és tízkilós gépek között: különböző sebesség, különböző nézőpont. A közlekedéstörténelem úgy hozta, hogy mielőtt végleg kihaltak volna, újra elszaporodtak a kerékpárosok. Közös utakat használunk, pedig a két közlekedési eszközt egy világ választja el egymástól.

A kilencvenes évek közepe óta újra virágkorát éli a kerékpározás. Ezúttal is a fellegvárának számító Észak-Nyugat-Európából indult hódító útjára, ráadásul erős szövetségest kapott a városi tömegközlekedés újragondolásával. Miközben az ázsiai gazdasági fejlődés nyomán több millió kerékpárt tesznek le végleg tulajdonosaik, hogy motorra-autóra váltsanak, a már célba ért európai jóléti államokban egyre nagyobb tömegei ülnek nyeregbe.

A terjedő környezettudatos és egészségközpontú szemléletmód kedvez a környezetbarát eszköznek, miközben szimbiózisban él az autóval, legalábbis a garázsokban. Az Európában mindenkinél többet kerékpározó hollandok mindkét közlekedési eszközt használják, és bármelyikben ülnek, átérzik a másik helyzetét, segítik egymást. A megoldás az átjárhatóság.

Miközben gyalogosokban, utasokban és biciklistákban gondolkodunk, addig egy átlagos holland reggel felkelve átfutja aznapi programját, kinéz az ablakon, milyen az idő, és választ, az autó, a bérlet vagy a kerékpár közül. Ilyen egyszerű. Szinte mindenkinek van mindhárom, s utazásonként használja aszerint, melyik a lepraktikusabb. Ennek köszönhetően magukat látják az előttük tekerő biciklin éppúgy, mint a mellettük elhaladó autóban vagy a zebrára lépő gyalogosban. A konfliktusok érhetően sokkal kisebbek. Hasznos lehet leporolni a garázsban, pincében, erkélyen tárolt kerékpárokat, félredobni az előítéleteket, és beletekerni a forgalomba. Jó alkalom erre a holnapi autómentes nap, és persze a többi is ...

Az ezzel járó útlezárások, a szokásosnál is több, ráadásul tízezres belvárosi felvonulással ünneplő biciklista sem fog bosszantani bennünket, sőt ha nem vetjük meg a kalandot, munka után akár magunk is csatlakozhatunk hozzájuk. A statisztikák szerint nyugodtak lehetünk, a város kerékpárral sem életveszélyes. Azonban egy biztos: másnapi manőverünk, amivel az előttünk haladó kerékpárost előzzük, sokkal biztonságosabb és előzékenyebb lesz.

Forrás: Kürti Gábor: Közös úton, két keréken

Szövegértési feladatok

Kürti Gábor: Közös úton, két keréken

1. Értelmezd a *Kilókkal a tonnák tengerében* alcímet! (3 pont)
.....
.....
.....
2. Kinek a szempontjából közelíti meg a szöveg a témát? Indokold a válaszodat a szöveg két részletének idézésével! (3 pont)
.....
.....
.....
3. Milyen kapcsolat van az illusztráció és a szöveg között? Legalább két elemet említs! (2 pont)
.....
.....
.....
4. Keress az aláhúzott kifejezésekre a szövegbe illő szinonimákat! (3 pont)
több millió kerékpárt tesznek le végleg tulajdonosaik
.....
Ezúttal is a fellelgvárának számító Északnyugat-Európából indult hódító útjára
.....
utazásonként használja aszerint, melyik a legpraktikusabb
.....
5. Milyen érveket hoz a szerző a kerékpár használata mellett? Legalább kettőt említs! (2 pont)
.....
.....
6. Véleményed szerint a kerékpár vagy az autó használata jobb a városi forgalomban? Legalább három érvet említs, és négy összefüggő mondatot írd! (4 pont)
.....
.....
.....
.....

Szövegértési feladatok

MEGOLDÁS

Kürti Gábor: Közös úton, két keréken

- 1. Értelmezd a *Kilókkal a tonnák tengerében* alcímet!** (3 pont)
A kiló a kerékpárra, a tonna az autóra utal, a tengerében pedig a két eszköz viszonyára.
- 2. Kinek a szempontjából közelíti meg a szöveg a témát? Indokold a válaszodat a szöveg két részletének idézésével!** (3 pont)
Az autósokéból: a felvezető szöveg E/1 megfogalmazásai, Kerüljem?, valamint az utolsó mondatban a T/1., kerékpárost előzzük.
- 3. Milyen kapcsolat van az illusztráció és a szöveg között? Legalább két elemet említs!** (2 pont)
A kép a gépjárművel behajtani tilos közlekedési táblát idézi fel, így utal az autómentes napra, ugyanakkor az Európai Unió zászlója is eszünkbe juthat, hiszen ez egy európai kezdeményezés.
- 4. Keress az aláhúzott kifejezésekre a szövegbe illő szinonimákat!** (3 pont)
több millió kerékpárt tesznek le végleg tulajdonosaik helyezni használaton kívül
Ezúttal is a fellegrának számító Északnyugat-Európából indult hódító útjára központjának
utazásonként használja aszerint, melyik a legpraktikusabb legcélravezetőbb
- 5. Milyen érveket hoz a szerző a kerékpár használata mellett? Legalább kettőt említs!** (2 pont)
környezetbarát, segíti az egészségtudatosságot
- 6. Véleményed szerint a kerékpár vagy az autó használata jobb a városi forgalomban? Legalább három érvet említs, és négy összefüggő mondatot írd!** (4 pont)
Bármilyen érv elfogadható, a nyelvi megformáltságért is jár egy pont.

Áruházi manipulátorok

A vicc szerint az asszony megkéri a férjét, munkából hazafelé ugorjon be tamponért. A férfi valóban felkeresi a boltot, de inkább horgászfelszerelést és sátrat vesz, mert úgy érzi, a következő pár nap ideális a magányos kiruccanásra. A vásárlói szokásokat vizsgáló szakemberek erről a történetről még véletlenül sem gondolják azt, hogy semmi köze a valósághoz.

A sarki szatócsnál az ember megmondta, mit kér, az eladó pedig hozta a kívánt tételeket. Az amerikai háziasszonyok azonban az ötvenes években végleg hátat fordítottak a hagyományos üzleteknek, mert a fiatal és tapasztalatlan feleségek sokszor nem tudták megmondani, milyen húst szeretnének. Kényelmesebben érezték magukat a személytelen hipermarketekben, ahol kedvükre válogathattak az előre csomagolt áruk között anélkül, hogy meg tudták volna nevezni azokat.

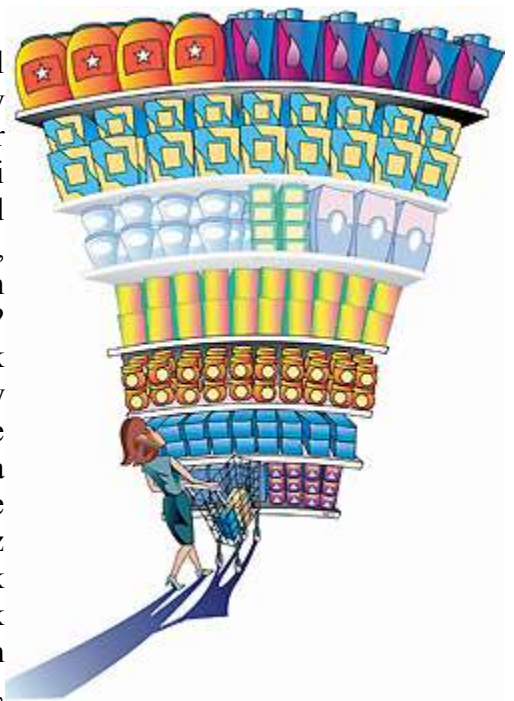
Már az '50-es években megfigyelték, hogy az áruházak különböző részein eltérő gyakorisággal pislogunk: az átlagos, percnkénti harminckettő helyett a boltban tizennégyet, a pénztárnál pedig negyvenötöt. Mintha könnyű révületben libbennénk végig az üzleten, s ebből csak a kasszánál ocsúdnánk fel. Alfa közeli állapotban pedig jóval fogékonyabbak vagyunk a befolyásolásra.

Big Brother már a spájzban van

A fogyasztói pszichológia ma már életünk minden zegét és zugát számon tartja. Vizsgálják, hogy mit, mikor, miért és hogyan vásárolunk. Az amerikai People Talk cég arra szakosodott, hogy videóra vegye az emberek éléskamrapolcát: mit vásárolnak, és abból mi az, amit valóban használnak. Apró kamerákat bújtatnak a hipermarketek hűtőibe, rögzítendő a vásárlók szemmozgását, hogy a drágább árukat előnyösebb helyzetbe hozhassák.

Amikor vásárolunk, morzsákat hagyunk a nyomkövetőknek, akik vásárlói szokásainkat vizslatják. A törzsvásárlói kártyákat is ezzel a céllal hozták létre. Amikor kártyát igénylünk, megadjuk nevünket, címünket, telefonszámunkat. Innentől bevásárlásaink árulistája alapján következtetéseket vonhatnak le rólunk.

Valahányszor adatot szolgáltatunk magunkról, újabb adalékkal táplálunk egy adatbázist. Egy „lelki térkép” készítője számára már egy postai irányítószám is rengeteg információval szolgál. Amikor vásárolunk, morzsákat hagyunk a „nyomkövetőknek”, akik vásárlói szokásainkat vizslatják. A törzsvásárlói kártyákat is ezzel a céllal hozták létre. Amikor kártyát igénylünk, megadjuk nevünket, címünket, telefonszámunkat. Innentől bevásárlásaink árulistája alapján következtetéseket vonhatnak le rólunk. Sosem veszek húst? Vegetáriánus vagyok, vagy húsért a piacra járok. Nem veszek gabonapelyhet? Nincsenek gyerekeim. Több spagettit veszek, mint egy egyedülálló, de kevesebbet, mint egy család? Partnerrel élek. Kétféle fogkrémet veszek, és az egyik enyhíti a dohányzás okozta elszíneződést? Egyikünk dohányzik. Az információk révén lassan, de biztosan kialakul a vásárlói profilom, s a szakembereknek nem nehéz kikövetkeztetniük, hogy mondjuk, nekem nagy eséllyel kínálhatnak paradicsomszószt, mert tudják, hogy veszek tésztát. És nem kínálnak nekem halat, mert tudják, hogy azt nem itt veszem. Ennek tudatában összeállíthatnak egy személyre szóló, postán küldött ajánlatot, kedvezményes vásárlást ajánló kuponokkal.

Kicsivel több erőfeszítéssel a profilalkotók mélyebbre is áshatnak. Az általam vásárolt termékeket osztályozva ráirányíthatják figyelmemet olyan árukra, amelyeket eddig nem vásároltam. Ha észreveszik, hogy eddig az áruházlánc gyümölcslevét ittam, de hirtelen átváltottam másikra, speciális ajánlattal visszacsábíthatnak. Ha pedig kombinálják azt, ahol lakom, azzal, amit vásárolok, levezethetik, hogy mondjuk, vevő lennék kedvezményes színházjegyekre, ezért közös marketingakcióba kezdenek egy közönség szervezővel.

Orrunknál fogva vezetnek a kenyérillattal

A vásárlók többsége tudat alatt félelmet érez, amikor átlépi az üzletközpont küszöbét. Márpedig a nyugodt vevő hajlamosabb az impulzusvásárlásra, mint az, aki kényelmetlenül érzi magát. Ha két szint egymás mellé helyezünk, vibrálni fog, azt a hatást keltve, mint a természetes fény. Ilyen megvilágításnál többet vásárolunk, a termékek is jobban mutatnak, és mivel hasonlít a napfényhez, testünk is jobban reagál rá. A gyorsétermek előszeretettel használnak piros, narancs és rózsaszín fényeket, mert ezek izgatóak, és gyorsabb evésre készítetnek. Kéket soha nem látunk ezeken a helyeken, egyrészt mert ellazít, ezért többet üldögnénk az asztal mellett, másrészt az ételek nem festenek jól kék fényben. A hűtőket különleges fénnel világítják meg, hogy az áruk frissebbnek és kívánatosabbnak tűnjenek. A légkondi mindig kicsit erősebbre van állítva, mert a kellemes hűvös ébren tart: régi Las Vegas-i trükk. A kaszinóváros tapasztalata az is, hogy órákat nem tesznek a falra.

A hűtőket különleges fénnel világítják meg, hogy az áruk frissebbnek és kívánatosabbnak tűnjenek. A légkondi mindig kicsit erősebbre van állítva, mert a kellemes hűvös ébren tart: régi Las Vegas-i trükk. A kaszinóváros tapasztalata az is, hogy órákat nem tesznek a falra.

Amikor a szupermarketben megcsapja az orrunkat a frissen sült kenyér illata, megindul a nyálképződésünk: pavlovi manipuláció áldozatai vagyunk. A pékséget mindig hátra teszik, hogy az orrunknál fogva vezessenek végig az egész kócerájon. Van, ahol egy aerosolos kannából akkor is a légkondiba csepegtetik az illatot, amikor éppen nincs is friss sütés. A kóstolós falatkás pultok a tapintással, szaglással és ízleléssel kiprovokálják a nem tervezett vásárlást. Az illatok hatására építenek, amikor a pattogatott kukoricás bódét a mozi előcsarnokának közepén helyezik el.

A fiataloknak szánt butikokban a zene mindig hangos és élénkítő, mert rájuk ez hat kedvezően. A szupermarketek céltudatosan választanak lassú, nyugodt tempójú zenét, hogy lelassítsák vásárlóikat. A bejátszott zene csak annyira hangos, hogy felismerjük és dúdoljuk, de ne merüljünk bele annyira, hogy elvonja figyelmünket a vásárlásról. A vevők a zene tempójára vásárolnak, és 38 százalékkal több időt töltenek az áruházban, ha lassabb zene szól. Négy francia és négy német, hasonló árfekvésű bort tesztelve pedig azt tapasztalták, hogy francia zenére háromszor annyi francia, németre háromszor annyi német bor fogy, miközben a vásárlók 80 százaléka állította, döntésében nem befolyásolta az üzletben hallható zene.

A kenyér, hús és tej mindig hátra kerül, mert ezeket naponta kell venni, s miattuk végig kell mennünk a többi részlegen is. Az élvezeti cikkeket is hátra teszik, mert azokért a világ végére is elmennénk.

Miért van a férfi divatáru a földszinten?

Az eladók semmit sem bíznak a véletlenre. A bejáratához teszik a zöldséget és gyümölcsöt, hogy úgy érezzük, piacra érteztünk. Az italok a kassza közelében vannak, mert ha a bejáratnál telepakolnánk a kocsit, nem maradna hely másnak. A kenyér, hús és tej mindig hátra kerül, mert ezeket naponta kell venni, s miattuk végig kell mennünk a többi részlegen is. Az élvezeti cikkeket is hátra teszik, mert azokért a világ végére is elmennénk. Az egymáshoz köthető termékeket egymás mellé rakják, mert egyik ösztönzi a másik vásárlását: ha ropit veszünk, kedvünk támad kekszre is. A cukor, amely gyakran kell és olcsó, az alsó polcra van téve: mindenképpen veszünk belőle, ezért hajlandók vagyunk érte lehajolni. A polcoknak mindig tele kell lenniük, magasra kell halmozni az árut, mert a tömeg kínálja magát. Senki nem akarja elvinni az utolsó tejet vagy az egyetlen megmaradt paprikát, ám egy rekesz tej és nagy kupac paprika csábítóan hat.

A gyerekeknek szánt áruk az alsó polcokra kerülnek, hogy a kicsik elérhessék őket. A szakemberek tudják, milyen nehéz egy gyerek kezéből kivenni valamit, ezért a pénztáraknál is azokat a tárgyakat tornyozzák fel, amelyek miatt a kölykök hajlamosak patáliát csapni.

A férfi divatárut a földszintre teszik, mert a pasik a vásárlást frappánsan intézik: berohannak, választanak, fizetnek és távoznak. A női osztályok vannak távolabb, mert ránk jellemző, hogy beugrunk egy bugyiért, majd három óra múlva két lábtörlővel távozzunk. A gyorsétermek szívesen veszik körbe a nagyobb kiadást jelentő üzleteket. Amikor ugyanis nagy összeget adunk ki, könnyebben rábólintunk egy újabb, kisebb kiadásra. Bank mellé pedig semmilyen üzletet nem érdemes tenni, mert a bankoknak nincs kirakata, ezért mellettük szabályos tempóban haladunk el. Ahhoz, hogy lelassítsunk, meglepően sok idő kell: a féktávolságunk akár 3,5-7,5 méter is lehet.

Forrás: Oravecz Éva, Csilla, Nők Lapja, 2008. augusztus 19. https://nlc.hu/ezvan/20080820/ruhazi_manipulatorok/

Szövegértési feladatok
Áruházi manipulátorok

1. Foglald össze egy-egy mondatban a szöveg három nagy, címmel is ellátott egységének a tartalmát!
(6 pont)

1.
.....
2.
.....
3.
.....

2. Fogalmazd meg röviden a szöveg alapján! (3 pont)

a) Kik a profilalkotók?

.....

b) Mi a feladatuk?

c) Mi a céljuk?

3. Töltsd ki a táblázatot az első bekezdés alapján! (3 pont)

Adat	Következtetés
Sosem veszek húst.	
	Nincsenek gyermekeim.
	Dohányzom.

4. Említs a szövegből három olyan módszert, amelyekkel arra veszik rá a vásárlókat, hogy minél több időt töltsenek az üzletben! (3 pont)

1.
2.
3.

5. Milyen eszközökkel veszik rá a vásárlókat arra, hogy olyan termékeket is megvegyenek, amelyeket eredetileg nem akartak? Legalább hármat említs! (3 pont)

1.
2.
3.

6. Gyűjts össze hat olyan kifejezést a szövegből, amelyek az áruház szó szinonimáiként szerepelnek!
(6 pont)

.....
.....

7. Állapítsd meg a szöveg alapján, hogy igazak vagy hamisak a következő állítások! (6 pont)

A hipermarketek az '50-es években jöttek létre.	
A Peoples Talk cég fogyasztói pszichológiával foglalkozik.	
Legkönnyebben a vásárlás végén hajlunk többletkiadásokra.	
Ha nem határozott szándékkal megyünk vásárolni, könnyen rávehetnek bennünket a többletkiadásokra.	
A Las Vegas-i kaszinókban nincsenek órák a falon.	
Bankok közelébe gyakran tesznek olyan üzleteket, amelyekben a vásárlás nagyobb pénzkidrást jelent.	

Összesen: 30 pont

Megoldások
Áruházi manipulátorok

1.Foglald össze egy-egy mondatban a szöveg három nagy, címmel is ellátott egységének a tartalmát! (6 pont)

1. *A fogyasztói pszichológia célja, hogy felmérje a vásárlási szokásainkat, hogy az áruházak minél több terméket eladhassanak nekünk.*
2. *A supermarketetek különböző trükkökkel érik el a nem tervezett vásárlást.*
3. *Az áruházakban a termékek elrendezése tudatos.*

2.Fogalmazd meg röviden a szöveg alapján! (3 pont)

- a) Kik a profilalkotók? *Fogyasztói pszichológiával foglalkozó szakemberek/ pszichológusok*
- b) Mi a feladatuk? *Felmérik a vásárlási szokásainkat.*
- c) Mi a céljuk? *Céljuk, hogy még több vásárlásra ösztönözzenek.*

3.Töltsd ki a táblázatot az első bekezdés alapján! (3 pont)

Adat	Következtetés
Sosem veszek húst.	<i>Vegetáriánus vagyok vagy piacra járok húsért.</i>
<i>Nem veszek gabonapelyhet.</i>	Nincsenek gyermekeim.
<i>Olyan fogkrémet veszek, amely enyhíti az elszíneződést.</i>	Dohányzom.

4.Említs a szövegből három olyan módszert, amelyekkel arra veszik rá a vásárlókat, hogy minél több időt töltsenek az üzletben! (3 pont)

1. *Légkondicionáló beállítása*
2. *Nem tesznek órát a falra.*
3. *Hátra teszik az élvezeti cikkeket./ Lassú zene szól.*

5.Milyen eszközökkel veszik rá a vásárlókat arra, hogy olyan termékeket is megvegyenek, amelyeket eredetileg nem akartak? Legalább hármat említs! (3 pont)

1. *Kenyérillat.*
2. *Kóstolós falatkák.*
3. *Polcok elrendezése (halmok, megvilágítás, egymás mellé tett termékek)*

6.Gyűjts össze hat olyan kifejezést a szövegből, amelyek az áruház szó szinonimáiként szerepelnek! (6 pont)

bolt, üzlet, hipermarket, üzletközpont, supermarket, butik

7.Állapítsd meg a szöveg alapján, hogy igazak vagy hamisak a következő állítások!(6 pont)

A hipermarketek az '50-es években jöttek létre.	<i>H</i>
A People Talk cég fogyasztói pszichológiával foglalkozik.	<i>I</i>
Legkönnyebben a vásárlás végén hajlunk többletkiadásokra.	<i>I</i>
Ha nem határozott szándékkal megyünk vásárolni, könnyen rávehetnek bennünket a többletkiadásokra.	<i>I</i>
A Las Vegas-i kaszinókban nincsenek órák a falon.	<i>I</i>
Bankok közelébe gyakran tesznek olyan üzleteket, amelyekben a vásárlás nagyobb pénzkidást jelent.	<i>H</i>

4.Feladat

Az ingyencsacskókorszak alkonya – Szatyoradó

Világszerte egyre nagyobb veszélyt jelentenek a környezetre az áruházakban osztogatott, otthon rendszerint egyenesen a szemébe kerülő műanyag szatyrok, ezért több helyütt a megadóztatásukkal próbálnak gátat vetni használatuknak.

Újfajta, szokatlan adó bevezetését tervezik Nagy-Britanniában. A kormány azt fontolgatja, hogy darabonként 9 penny (35 forint) adóval sújtja a szupermarketekből és az áruházakból ma még korlátozás nélkül, ingyen elvihető műanyag szatyrok osztogatását. Az áruházi tasakilleték bevezetése hetente átlagosan 60 pennyvel növelné meg egy-egy család bevásárlási számláját – feltéve, hogy a britek továbbra is saját cekkerek nélkül kerekednek fel bevásárolni. Az új adónem legfőbb célja azonban éppen az, hogy rábírja az elkényeztetett fogyasztókat, vigyenek hazulról bevásárlószatyrot az áruházi portyázásokhoz, s így visszaszorítsa a nehezen újrahasznosítható és a környezetre kifejezetten káros nejlonszakok nyakló nélküli használatát. Egyes adatok szerint évente mintegy 10 milliárd darab ingyencsacskót kapnak fel a britek a vásárolt élelmiszerpakk hazaszállításához; ha a nejlontasakokért fizetni kellene, akkor a szupermarketek évente legalább egymilliárd fontot tudnának megtakarítani.

Otthon aztán a szatyrok többsége a szemétdörben végzi, jóllehet többször is fel lehetne használni. Ennél azonban jóval nagyobb gond a zacskók megsemmisítése, mivel hosszú évtizedekig tart, amíg a műanyag lebomlik. A brit áruházláncok eddig is megpróbálták a nagyobb, erősebb és főként sokszor használható bevásárlószatyrok használatát ösztönözni, ám a fogyasztók nem igazán voltak vevők erre az ötletre. A nagyobb brit szupermarket-társaságok alig 20 pennyért árusítanak ilyen "életre szóló" masszív bevásárlószatyrokat, de ezek, amíg ott van az ingyenváltozat, nem nagyon kelendők. Michael Meacher brit környezetvédelmi miniszter különösen a szívéen viseli a szatyoradó bevezetésének ügyét, ám az újfajta sáp törvényesítése akár két évig is elhúzódhat. A londoni Sunday Telegraph hetilap úgy tudja, a tervezett adót a szupermarketek kötelesek lennének továbbhárítani a fogyasztókra. Meacher miniszter nem rejti véka alá, hogy az írek példája lebeg a szeme előtt: a szomszédos országban ez év március 4-én 14 eurócentes adót vetettek ki az ingyenes bevásárlótasakokra. Az ottani környezetvédelmi miniszter, Noel Dempsey reményei szerint így nem csak az áruházi műanyagcsacskók használatát fog erőteljesen csökkenni, hanem arra is számít, hogy évente 180 millió eurót szednek majd be, amit aztán a környezet védelmére fordíthatnak. A nagy élelmiszerkereskedő cégek lelkesen üdvözölték az ír kormány lépését. A brit Tesco ír érdekeltsége, amely ott is a vezető szupermarketláncok egyike, az első hetek tapasztalatai alapján kiszámolta, hogy az ingyencsacskók eddig évi 220 millió darabos mennyisége a felére csökkenhet. Egy másik vezető áruházlánc, a Superquinn vásárlói olyan gyorsan alkalmazkodtak az új rendszerhez, hogy ezekben az üzletekben már alig fegy a helyben adott tasak.

Nemcsak az angolszászok üzentek hadat a szatyorosztogatásnak. Tajvanon már tavaly óta törvény tiltja, hogy a kormánysszervezetek, az iskolák vagy a hadsereg műanyag csacskókban osszanak segélyeket, adományokat, s a plasztikpakk tilalmát az áruházakra, a gyorsétermekre és az élelmiszer-árusítókra is ki akarják terjeszteni. Szingapúr is kampányt indított a nejlonáradat ellen. Bangladesben pedig rendeletileg tiltották be a polietiléntasakok használatát, mert az 1988. évi pusztító árvíz egyik fő okának az elhajigált műanyag tasakokat tartják, amelyek eldugaszolták a csatornahálózatot. A plasztik helyett a hagyományos, környezetbarát jutacsacskók újbóli elterjesztését szorgalmazzák, már csak azért is, hogy ilyenformán is segítsék a betegeskedő hazai jutafeldolgozókat.

Az indiai Bombay példája arra is magyarázatot ad, miért ilyen nagy szála sok ország szemében a műanyag alapú csacskóktartó. E hatalmas nagyváros önkormányzata még tavaly tavasszal hozott drákói rendeleteket a műanyag csacskók használatának visszaszorítására: megtiltotta gyártásukat és árusításukat.

A rendelet betartására külön köztisztasági kommandókat hoztak létre, amelyek figyelik a törvénytelen műanyagfeldolgozó-üzemeket vagy csacskóárusítókat, s ha valamelyiküket lefűlelik – tűnik ki a brit BBC híradásából –, akkor a súlyos pénzbüntetés mellett a vállalkozás működését is felfüggeszthetik. A kérlelhetetlen szigorú ugyanaz a magyarázata, mint Bangladesben: Bombay a szó szoros értelmében fuldoklik az elhajigált műanyag csacskóktól. A plasztikcsacskók eltömik a városi szennyvízelvezetőket, emiatt Bombay egyes városnegyedei a monszunesők idején gyakran víz alá kerülnek. Az indiai környezetvédők az állatokat is féltik a csacskóveszélytől: a tehének például élelem után kutatva gyakran lenyelik a polietilén csacskókat, és megfulladnak. Hasonló végzet leselkedik a teknősbékákra is, amelyek összetévesztik a vízben lebegő nejlonszakokat a medúzakkal.

Pedig 45 évvel ezelőtt, amikor az USA-ban megjelentek az első, műanyagból készült áruházi csacskók, mindenki nagyon lelkes volt. Miután a papírnál higiénikusabbnak vélt plasztikcsacskók gyártási költsége az

évek során a töredékére csökkent, a hetvenes évek elején főként az élelmiszer-kereskedelemben általánossá vált a csomagolóanyag használata a nyugati világban. A kilencvenes évek elején azonban a "környezettudatos" érdekeltek már kezdték érzékelni a műanyag tasakok összegyűjtésének a fontosságát is. Az Egyesült Államokban például már 1992-ben a szupermarketek közel fele gondoskodott arról, hogy a cekkerek összegyűjthetők és újrafeldolgozhatók legyenek.

Napjainkban, ahogy a gazdag országokban mindinkább megtelnek a hulladéklerakó telepek, úgy nő az igény az elhasznált anyagok újrafeldolgozására. Európa nyugati felén Nagy-Britanniában, Franciaországban, Olaszországban és Írországban öntik ki a szemétklerakó telepeken a legtöbb kommunális hulladékot. Németország, Hollandia, Ausztria, a tengeren túl pedig Kanada, illetve az Egyesült Államok egyes részei jóval nagyobb arányban reciklálják vagy komposztálják a háztartási hulladékot. Az sem véletlen, hogy elsősorban a szemétfeldolgozásban jeleskedő országok lakosságát sikerült rávenni a hulladékok szelektív gyűjtésére. Így sok helyen már évtizedek óta a háztartásokban is természetes, hogy külön tárolják a feleslegessé vált üveg-, fém-, papír-, élelmiszer-, valamint műanyag hulladékot.

Ami kifejezetten az élelmiszer-bevásárló alkalmatosságok kérdéséről, ezek használatát nemegyszer a fogyasztási szokások és feltételek is befolyásolják. Ezt jelzi az is, hogy az Egyesült Államok élelmiszerboltjaiban a mai napig népszerű nagy barna papírzacskó Európában már csak azért sem válhatott igazán elterjedté – mutatnak rá a szakértők -, mert az "autóhoz nőtt" amerikaiakkal szemben az itteni vásárlók sokszor tömegközlekedési eszközökön bumlizva vagy hosszabb kutyagolással viszik haza a megvásárolt élelmiszereket. A legújabb hírek szerint a Tesco már kikísérletezett egy olyan új, keményítő alapú, műanyag csomagolóanyagot, amely komposztálva biológiailag gyorsan lebomlik, ám a nejlonszatyrok erősségével vetekedő papírzsák feltalálása még várta magára.

https://greenfo.hu/hir/az-font-color0000ffingyenzacskokorszak-alkonya-szatyoradofont_1022817319/

Szövegértési feladatok Az ingyencsacskókorszak alkonya

https://www.krudy-szeged.hu/files/Rolunk/okopercek/szovegertesi_feladatsor_magyarhoz.pdf feladatsor átdolgozása

1. Foglald össze két egész mondatban, hogy mi lehet a szövegírójának szándéka a bevezető dőlt betűs szövegrésszel! (4 pont)

2. Keress rokon értelmű kifejezéseket a szövegben az alábbi szavakra! (4 pont)

adó
bevásárlás
vásárló
nem titkolja

3. Gyűjts össze öt kifejezést, amit a műanyag szatyor szinonimájaként használ a szerző! (5 pont)

4. Magyarázd meg a szöveg alapján a következő kifejezések jelentését! (3 pont)

kommunális hulladék.....
szelektív hulladékgyűjtés.....
drákói rendelet.....

5. Keresd ki a szövegből annak az országnak a nevét, amelyre a következő intézkedések jellemzőek! (4 pont)

intézkedés	ország
A kormány azt fontolgatja, hogy darabonként 9 penny adóval sújtsa a szupermarketekből és az áruházakból ma még korlátozás nélkül, ingyen elvihető műanyag szatyrok osztogatását.	
14 eurócentes adót vetettek ki az ingyenes bevásárló tasakokra.	
Rendeletilag tiltották be a polietiléntasakok használatát, mert az 1988. évi tisztító árvíz egyik fő okának az elhajigált műanyagtasakokat tartják..	
1992-ben a szupermarketek közel fele gondoskodott arról, hogy a cekkerek összegyűjthetők és újra feldolgozhatók legyenek. Élelmiszerboltjaikban népszerű a barna papírzacskó.	

6. A szöveg alapján írd három olyan érvet, amely alátámasztja a műanyagzacskók megadóztatásának szükségességét! (3 pont)

7. Nevezd meg a szöveg alapján két olyan okot, amely miatt nehéz a vásárlókat leszoktatni a zacskók használatáról! (2 pont)

Megoldások

1.Foglald össze két egész mondatban, hogy mi lehet a szövegírójának szándéka a bevezető dőlt betűs szövegrésszel! (4 pont)

Előkészíti a témát, felkelti az érdeklődést.

2.Keress rokon értelmű kifejezéseket a szövegben az alábbi szavakra! (4 pont)

adó *sáp*
bevásárlás *áruházi portyázás*
vásárló *fogyasztó*
nem titkolja *nem rejt véka alá*

3.Gyűjts össze öt kifejezést, amit a műanyag szatyor szinonimájaként használ a szerző! (5 pont)

tasak, cekker, neylonzsák, zacskó, cók mók tartó

4.Magyarázd meg a szöveg alapján a következő kifejezések jelentését! (3 pont)

kommunális hulladék *a háztartásban keletkező szemét*

szelektív hulladékgyűjtés *külön gyűjtik a papír-, fém- stb. hulladékot*

drákói rendelet *szigorú intézkedés*

5.Keress ki a szövegből annak az országnak a nevét, amelyre a következő intézkedések jellemzőek! (4 pont)

intézkedés	ország
<i>A kormány azt fontolgatja, hogy darabonként 9 penny adóval sújtja a szupermarketekből és az áruházakból ma még korlátozás nélkül, ingyen elvihető műanyag szatyrok osztogatását.</i>	Nagy-Britannia
<i>14 eurócentes adót vetettek ki az ingyenes bevásárló tasakokra.</i>	Írország
<i>Rendeletileg tiltották be a polietiléntasakok használatát, mert az 1988. évi pusztító árvíz egyik fő okának az elhagyott műanyagtasakokat tartják.</i>	Banglades
<i>1992-ben a szupermarketek közel fele gondoskodott arról, hogy a cekkerek összegyűjthetők és újra feldolgozhatók legyenek. Élelmiszerboltjaikban népszerű a barna papírzacskó.</i>	Egyesült Államok

6.A szöveg alapján írd három olyan érvet, amely alátámasztja műanyagzacskók megadóztatásának szükségességét! (3 pont)

Környezetszennyező, nehezen újrahasznosítható, Bangladesben árvizet okozott

7.Nevezd meg a szöveg alapján két olyan okot, amely miatt nehéz a vásárlókat leszoktatni a zacskók használatáról! (2 pont)

Jelenleg még ingyenes, tömegközlekedési eszközön könnyebb ebben vinni a megvásárolt termékeket, higiénikusabb a papírzacskónál

Összesen: 25 pont

NAPTÁR

1996. február 2., péntek
1996. február 2., péntek
1996. február 2., péntek

Évfordulónaptár

125 éve látogat el Erdélybe József Államférfi az én. Az ő
125 éve látogat el Erdélybe József Államférfi az én. Az ő

E napon szenteltet 1800-an
E napon szenteltet 1800-an
E napon szenteltet 1800-an

Egyházi naptár
Ma van Gyertyaszentelés
Ma van Gyertyaszentelés

Bulik

Szolnok. Ismét ragyogó lesz a
Szolnok. Ismét ragyogó lesz a
Szolnok. Ismét ragyogó lesz a

Most lesz

Az Egyesült Kínagazdasági az országos
Az Egyesült Kínagazdasági az országos
Az Egyesült Kínagazdasági az országos

Az ötvenes

Hihetetlen, ám megőrített. Csak
Hihetetlen, ám megőrített. Csak
Hihetetlen, ám megőrített. Csak

Fiatalokat várnak

Szolnok. A Csúszá Imre
Szolnok. A Csúszá Imre
Szolnok. A Csúszá Imre

Az oldalt szerkesztette:

Tóth András
Telefonközpontunk száma:
Telefonközpontunk száma:
Telefonközpontunk száma:

Több felhő

Table with weather forecasts for various regions: Országos előrejelzés, Előrejelzés a Duna-Tisza közze térségekre, Várható legmagasabb hőmérséklet, Várható legacsonyabb hőmérséklet.

KÖZLEKÉSEK TROJÁKÓRA A HUNGÁRIA BETONTO TÁMOGATÁSÁVAL

Ma is többféle szállítási mód van, számos közút, ahol a közút

Élő templomi zene

Csopa. Orgonabangorcsenyét ad
Csoapa. Orgonabangorcsenyét ad
Csoapa. Orgonabangorcsenyét ad

Táncvizsga

Szolnok. A Kervórényi Általános Iskola
Szolnok. A Kervórényi Általános Iskola
Szolnok. A Kervórényi Általános Iskola

Életmentő delfinek

Öt delfinek készíthetik az életmentő
Öt delfinek készíthetik az életmentő
Öt delfinek készíthetik az életmentő

A 07 JELENTI

Az APEH feljelentése alapján
Az APEH feljelentése alapján
Az APEH feljelentése alapján

A 07 JELENTI

Tiszafüdvőváros. A Kossuth
Tiszafüdvőváros. A Kossuth
Tiszafüdvőváros. A Kossuth

A 07 JELENTI

sztrájk csúsztatónk reggel fél 9
sztrájk csúsztatónk reggel fél 9
sztrájk csúsztatónk reggel fél 9

Fegyveres rablókat keresnek

A Heves Megyei Rendőr-főkapitányság
A Heves Megyei Rendőr-főkapitányság
A Heves Megyei Rendőr-főkapitányság

MEGKÉRDEZTÜK

Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes

MEGKÉRDEZTÜK

Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes

MEGKÉRDEZTÜK

Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes

MEGKÉRDEZTÜK

Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes

MEGKÉRDEZTÜK

Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes

MEGKÉRDEZTÜK

Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes

MEGKÉRDEZTÜK

Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes

MEGKÉRDEZTÜK

Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes

MEGKÉRDEZTÜK

Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes

MEGKÉRDEZTÜK

Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes
Alaposan nekimentek fűrészes

Szövegértési feladatok

1. A „több felhő” című időjárás előrejelzésben tájékoztatást adnak a legnagyobb szellőkésekről. Melyik tó környékén lesz a legnagyobb?
2. Az ország melyik részét sújtja a legnagyobb hideg várhatóan?
3. Mikor ez a „Szolnok Megyei Néplap” oldal?
4. Hol lehet letenni a Kertvárosi Általános Iskola társastáncanfolyamát és mikor?
5. Az Élker Kft kínálatában mennyibe kerül egy 20%-os tejföl?
6. Melyik a legolcsóbb és melyik a legdrágább sertéstermék ugyanebben a boltban?
7. Mennyibe kerül két és fél kiló oldalas?
8. Mikor volt napkelte 1996 február 2-án?
9. Mennyi idő telt el ugyanezen a napon a Holdkelte és a holdnyugta között?
10. Kinek a műve „Falu jegyzője” című regény?
11. Melyik szórakozóhelyre menjenek azok a fiatalok, akik a rapzenét kedvelik?
12. Mi a személyleírása a két, rablással gyanúsított férfinak, akiket a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság keres?
13. Miért volt szükség a fák kivágására a szolnoki Szapáry utcában?
14. Milyen állat „Flipper”?
15. Csépa település többször fordul elő ezen az oldalon. Milyen események/történések keltették fel az újságíró(k) figyelmét?
16. Hány forintot kell annak kifizetnie, aki a LEXIKA stúdióban olasz nyelvet szeretne tanulni?
17. Hány forintba kerül ugyanitt egy 50 órás német nyelvtanfolyam?
18. Lacit az édesanyja a Élker ABC-be és a KOTKODA boltba küldi, a következő listával: 2kg csirkecomb, 3 l tej, 1,5 kg trappista sajt. Mennyi pénzt adjon neki legalább az édesanyja, hogy biztos elég legyen?
19. Van egy használt autóm, amit el szeretnék adni? Melyik telefonszámon adhatom fel az erre vonatkozó hirdetésemet?
20. Fogalmazza meg ezt a hirdetést úgy, hogy max. 15 szóba beleférjen!

6.Feladat

Lippai Péter
KIRÁLYTIGRISEK MAGYARORSZÁGON IV. RÉSZ Az 501. SS-nehézpáncélos osztály
magyarországi harcai
(részlet)

A 16-án meginduló szovjet bécsi támadó hadművelet rövidesen nehéz helyzetbe hozta az 1. SS-páncélos hadtestet is. A bekerítés veszélye miatt hátrálni voltak kénytelenek. A 17-én érkezett parancs értelmében az I. SS-páncélos hadtesttel együtt megkezdték az 501. SS-nehézpáncélos osztály átcsoportosítását is Várpalota térségébe. Ezzel egyidejűleg az egész 1. SS-páncélos hadosztály (parancsnoka Otto Kumm Brigadegeneral – SS-dandártábornok) a Balck-hadseregcsoporthoz alárendeltségébe került.

Az elkövetkező éjszaka folyamán az osztály menetet hajtott végre Inota északi körzetébe. A kijelölt gyülekezési körlet elfoglalása akadozva történt, és még másnap is folytatódott. Több harcocsit útközben fel kellett robbantani, mert megfelelő vontató járművek hiányában a műszakilag meghibásodott Királytigriसेket nem tudták vontatni. Az átcsoportosítást tovább lassították az egész nap folyó szovjet légitámadások.

20-án egész nap elhárító harcokat folytattak a 8-as főút mentén Inota körzetében. Az itteni harcokban az egyik Királytigris szovjet harcocsit lőtt ki. A szovjet források – egyik páncéltromboló osztaguk hőstetteinek felidézése során – kilenc, gyalogsági támogatás nélkül ellenlökést végrehajtó Királytigris megsemmisítéséről tesznek említést. A 3. század (parancsnoka Wessel Obersturmführer – SS-főhadnagy) két harcocsija, az 1. SS-páncélos ezred harcocsijaival együttműködésben, Inotától északkeletre (Isztimér körzetében) bonyolódott harcba. Ez a páncéloscsoport időlegesen elszakadt a férőktől, és csak az éjszaka folyamán tudott áttörni Várpalota irányába. A szovjet visszaemlékezések itt Tigris harcocsikról és Ferdinand rohamlővegekről szólnak.

Von Westernhagen Sturmbannführer (SS-őrnagy) osztályparancsnokot betegsége miatt leváltották. Az átadás-átvétel ideje alatt szovjet légitámadás zajlott. A hivatalos jelentés szerint a leváltott parancsnok a bombatámadás következtében életét veszítette, de a valóságban öngyilkos lett. Az új parancsnok Heinrich Kling Sturmbannführer (SS-őrnagy) lett. A délután és éjszaka folyamán kibontakozó heves harcokban sikerült elhárítani a szovjet 37. gárda-lövész- és 5. gárda-harcocsihadtestek támadását. Az 1. SS-páncélos hadosztály által védett Várpalota késő délután elesett. A szovjet források az utcai harcokról szólva ismét említik Tigris harcocsikat, amelyek valószínűleg az osztály Királytigrisei lehettek. A nap folyamán a hadosztály csapatai az „Olga”-állás Alsópere–Hosszú-völgy–Öskü terepszakasza közé eső állásaiba vonultak vissza. A visszavonulás során a Peremartoni-erdő szélén három sérült nehézharcocsit (valószínűleg az osztály Királytigrisei lehettek!) kellett felrobbantaniuk.

Az 1. SS-páncélos hadosztály az „Olga”-állást nem tudta sokáig tartani. Hajmáskér–Veszprém felé szorultak hátra, miközben halogató harccal igyekeztek feltartóztatni a szovjet 98. gárda-lövész hadosztály csapatait. Birnschein Hauptsturmführer (SS-százados) Királytigrise és a kíséretében levő két Párduc Öskü–Hajmáskér útvonalon hátrálva 17 ellenséges páncélos lőtt ki. A szovjet–magyar és a német források összevetéséből arra lehet következtetni, hogy aznap az osztályt megosztva alkalmazták a hadosztály védelmi sávjában.

21-én éjszaka az 501. SS-nehézpáncélos osztály kiszolgáló és ellátó részei az 1. SS-páncélos hadosztály kötelékében elérték Veszprémet. A hadosztály több száz járműve meglehetősen nagy káoszt okozott az amúgy is zsúfolt városban. A szovjet légi felderítés észlelte a torlódást, de csak késve, hajnali 02.07-kor mértek légi csapást a 15. gárda-távolbombázó osztály Pe-2-es bombázói. Addigra a várost már elhagyták a páncélos hadosztály fő erői. 22-én délelőtt az 501. SS-nehézpáncélos osztály Királytigrisei még Hajmáskér környékén folytattak halogató harcot a 98. gárda-lövész hadosztállyal és a 46. gárda-harcocsidandárral szemben. Súlyos helység harcokat folytattak Hajmáskér birtoklásáért, melyek során több Sherman harcocsik kilövése mellett maguk is érzékeny veszteségeket szenvedtek. A délután folyamán harcolva vonultak vissza Gyulafirátót irányába, amelyet az utóvédek végül 17 óra környékén ürítettek ki. Az aznap dél körül kelt harcértékelés szerint az 501-esek még 9 Királytigrissel rendelkeztek.

23-án megkezdődtek a Veszprém birtoklásáért folyó harcok. Az 501. SS-nehézpáncélos osztály a várostól északra, az ún. Rátóti-Nagymezőn folytatott halogató harcot az 1. SS-páncélos ezreddel és az 1. SS-rohamlővegosztállyal együttműködésben. A támadó szovjet csapatokat a légierő is támogatta. Az itt folyó harcokban esett el a háború után a Malmedy-tömeggyilkossággal vádolt Pötschke Sturmbannführer (SS-őrnagy), aki az 1. SS-páncélos ezred állományába tartozott. Panzer V Párduc típusú harcocsijának kilövésekor vesztette életét. Délelőtt 9 óra körül a szovjet csapatok áttörték a németek első állásait, és elfoglalták a jutasi repteret, majd a 8-as főút mentén törtek előre Márkó irányába. A település határától kb. 3 km-re keletre a szovjet támadás elakadt az 1. SS-páncélos hadosztály páncélosainak (14 Panzer IV harcocsik, 14 Panther harcocsik, 4 Jagdpanzer IV harcocsik, 8 Marder III és Nashorn páncélvadász és az 501. SS-nehézpáncélos osztály Királytigrisei) összefogott tüzeiben. Az osztály 9 még meglévő harcocsija közül az 1. és 2. század két-két Királytigrise vett részt az itteni harcokban.

A szovjet páncélosok ellen bevetették a 25/I légvédelmi tüzérsztyály 12 88 mm-es légvédelmi lövegét (Flak) is. Az erős elhárító tűzben mintegy 20 szovjet harcocsik semmisült meg. A német csapatok csak délután 15 óra körül kezdték meg a részleges visszavonulást Herend irányába, de továbbra is tartották állásaikat Márkónál. A szovjet légierő 15-16 óra között a német utánpótlási és visszavonulási útvonalakat támadta

Városlőd térségében. A légitámadás súlyos veszteségeket okozott – a német csapatok mellett – a település lakosságának is. Az éjszaka folyamán az I. SS-páncélos hadosztály részei folytatták a visszavonulást Pápa irányába. 24-én hajnalban a szovjet 104. lövészhadtest csapatai északról átkarolták Márkó települést, és az ott védő német csapatok hátába kerültek. A németek nehéz fegyverzetük egy részének hátrahagyásával vonultak vissza nyugati irányba. A 8-as főút 532–300-as km-szelvényénél, az út déli oldalán egy Királytigris harckocsi roncsai is ott maradtak. Az I. SS-páncélos hadosztály páncélosai a Szentgál–Herend terepszakaszig vonultak vissza. Szentgál elesett a reggeli órákban, de a német csapatok a településtől nyugatra emelkedő magaslatokon ismét meg tudtak kapaszkodni, és a kiterjedt műszaki zárokra támaszkodva mintegy 24 órán keresztül feltartóztatták a szovjet csapatokat, noha a szovjet légi erők sorozatos támadásokat intéztek a német állások ellen. Az itt folyó harcokban részt vett az 501. SS-nehézpáncélos osztály még megmaradt néhány Királytigrise is. A szovjet légitámadások során Birnschein Hauptsturmführer (SS- százados) és Kling Sturmbannführer (SS- őrnagy) megsebesült. Aznap elesett Veszprém. Forrás: Haditechnika, 2001. április–június

* * *

Szövegértési feladatok

1. Keressen a szövegből legalább 7 szárazföldi harcjármű-típust! [7 pont]

2. Mit jelentenek a következő kifejezések? [4 pont]

SS:

Flak:

Elesett Veszprém:

Helység harc:

3. A szövegben többször előfordul, hogy a visszavonulók felrobbantják saját harckocsijaikat. Miért tesznek így? [3 pont]

4. Válaszolja meg az alábbi kérdéseket! [5 pont]

Hány nap történéseiről számol be a szöveg?

Ön szerint melyik háború melyik szakaszáról van szó a szövegben?

Kik a szembenálló felek?

5. Ön szerint miért fontos a magyarázó alcím? Mi okozna problémát a hiányában? [3 pont]

6. Milyen rendfokozatok fordulnak elő a szövegben? Írja le a magyar megfelelőt is! [4 pont]

7. Vázlatosan ismertesse a visszavonulás főbb útvonalát, állomásait! [5 pont]

8. Képzelve, hogy ön egy hajmáskéri lakos, aki figyelemmel kísérte az eseményeket, s most egy dokumentumkönyvhöz készít rövid írásos beszámolót. Írja le 8–10 mondatban, mit láthatott, ügyelve a szerep szabályainak betartására! [9 pont]

Megoldás

1. (Király)tigris, Ferdinand rohamlöveg, Párduc (Panther), Sherman, Jagdpanzer IV, Marder III, Nashorn páncélvadász [7 pont]
2. SS: (Schutz-Staffel): A hitleri hatalom fenntartását szolgáló fegyveres szervezet
Flak: Légvédelmi ágyú (Flugabwehr-kanone)
Elesett Veszprém: Az ellenség elfoglalta a várost.
Helység harc: Más néven utcai harc, városharc. Egy település területén belül, általában a település birtoklásáért folytatott harc. [4 pont]
3. Akkor tesznek így, ha a jármű harcképtelenné válik, például üzemanyaghiány vagy műszaki hiba miatt. A csapatok így próbálják elkerülni, hogy haditechnika, hadianyag vagy üzemanyag jusson az ellenség kezére. A második világháborúban és attól fogva ez általános gyakorlattá lett. [3 pont]
4. Összesen 5 pont
Hány nap történéseiről számol be a szöveg? 9 nap (1 pont)
Ön szerint melyik háború melyik szakaszáról van szó a szövegben? A II. világháború végső szakaszáról (2 pont)
Kik a szembenálló felek? Németek – oroszok (2 pont)
5. A magyarázó alcím pontosítja, magyarázza a címet. Egyébként nem lenne egyértelmű, hogy harckocsiról vagy egy állatról van szó. 3 pont
6. Brigadengeneral–dandártábornok, Obersturmführer–főhadnagy, Sturmbannführer–őrnagy, Hauptsturmführer–százados [4 pont]
7. A visszavonulás nyugat felé történt a következő főbb gócpontokkal: Várpalota–Isztimér–Inota–Hajmáskér–Veszprém–Gyulafirátót, Rátóti–Nagymező–Márkó–Szentgál, Herend–Városlőd–Pápa [5 pont]
8. A vizsgázónak ügyelnie kell, hogy megfelelően átélje a feladat által megkövetelt szerepet, azaz legyenek benne kitekintések, hogy az egész háború miképp hatott a szemtanú lelkére. Ne legyen pontos a haditechnikai eszközök és a manőverek megnevezésében, de hitelesen tudósítson. Csak olyasmiről írhat le, melynek szemtanúja lehetett, azaz körülbelül a 22-i eseményeket és a harcok utóhatásait. [9 pont]

Forrás: Magyar Szilárd (szerk.): Szövegértési gyakorlókönyv, DFT-Hungária Könyvkiadó, Budapest, 2006.

7.Feladat

Csáth Géza: Péter levele

Igen tisztelt nagyságos asszonyom!

Köszönöm vigasztaló sorait. Mellőztetésem az előléptetésnél nem lepett meg. Különben is, valahányszor az élet komiszul – bocsánat a nyers kifejezésért – komiszul elveri rajtam a port, mindannyiszor egy történettel vigasztalom és sajnálom magam. Ennek a történetnek, mint kisfiú, főszereplője én vagyok. Hallgasson meg. Sajnáljon, és sajnálása, amelyet előre is nyugtázok, ismét vigasztalást fog számomra jelenteni.

Első gimnazista koromban karácsonykor kaptam egy bicskát. Nem mondom, hogy zsebkés, s ön meg fog ezért nekem bocsátani, mert a nevén óhajtom nevezni a remek szerszámot. A bicskát, amelyet zsebünkben hordhatunk, onnan tetszés szerint bármikor kivehetjük. Használhatjuk az éles, gyönyörűen csillogó pengéit, faraghatunk vele kisebb fakérget, krétát, ceruzát, végre pedig étkezéseinknél is alkalmazhatjuk.

Őszintén megvallom, hogy fantáziámban a bicska kezdettől fogva nagy helyet foglalt el.

Gyakran álmodtam bicskákkal. Almomban beszéltem is róluk, de mindig csak bicskákról szóltam, holott francia gyakorlatokon a le canifot mindannyiszor illedelmesen tollkésnek szoktam fordítani, és egy bicska-affairben, amely a tanári kar elé került, a kihallgatásnál következetesen a zsebkés szót használtam. De nem is tudtam volna másképp cselekedni. Ha ezt a szót olvastam: le canif, mindig a tollkés szót láttam; nyomtatásban, amint ott állt a szótárban: le canif = a tollkés.

Ellenben a bicska szóra elem tárult az öreg Steszadlek bácsi kirakata, amely tele volt bicskákkal. Csak bicskákkal. Keresve sem lehetett volna ott találni egyetlen tollkést se. Volt ott kicsi és nagy bicska, hosszú és rövid, csontnyelű, ezüstcirádás, de gyenge tollammal nem is vállalkozhatom e csodabirodalom ecsetelésére.

Szóval, hogy történetem kerekét megindítsam: megkaptam az óhajtvá óhajtott bicskát.

Édesapám elvitt Steszadlek bácsihoz, és kiválasztottam azt, amelyik nekem legjobban tetszett.

Nem részletezem, hogy milyen szent ígéretet tettem, hogy a bicskával nem fogok házi bútorokat, pl.: a székeket, a szekrényeket, a padlót stb. összefaragni, hogy vigyázok az ujjamra és a ruhámra, hanem röviden megemlítem, hogy az én gyöngyház nyelű, háromlú, remek bicskámat hamarosan meguntam. Ugye, szomorú dolog, asszonyom? Merthogy nem tudunk élni holmi kiábrándulások nélkül.

Az osztálytársaim között egyik legjobb barátom volt Gyuri. Olyan Gyuri, amilyenek a Gyurik szoktak lenni; élénk, kövér és piros arcú fiú, akiket valamennyien irigyeltünk egy kicsit, mert olyan pompásan ügyes fiúk. Nem okosak, ez távol áll tőlük, hanem élelmesek és ravaszok, anélkül, hogy magok is tudnának erről. Nyílt arccal képesek hazudni, és sose csípi rajta őket senki. Ilyen Gyuri volt az én Gyurim is, amint mindjárt ki fog derülni.

Először Gyurinak mutattam meg a bicskámat. Nem vette a kezébe. Megnézte, megkérdezte, hogy mennyibe került, és azt mondta, hogy ezért az árért szebbet is lehetett volna kapni!

Egy hétre rá történt, hogy Gyuri ceruzájának hegye óra közben eltört.

– Add ide csak, kérlek, a bicskádat – mondta nekem –, mindjárt visszaadom.

Odaadtam. Amikor az óra végén visszakaptam tőle, így szólt: jó bicska, de kár, hogy egészen életlen.

Becsületemre mondom, asszonyom, hogy a bicska éles volt, de én abban a pillanatban már meg voltam győződve, hogy a bicskám az élesség tekintetében az osztályban az utolsó bicskák között foglal helyet, és éppen ezért haladéktalanul meg kell élesíteni.

– Élesítsd meg Tóni bácsinál – ajánlotta nekem Gyuri.

– De nincs ám pénzem!

– Nem baj, adok neked kölcsön.

Gondolkodás nélkül elfogadtam a nagylelkű ajánlatot, és elhatároztam, hogy a heti pénzemből, ama húsz krajcárokából, amelyet vasárnap reggel szoktam kapni az édesapámtól, már hétfőn meg fogom fizetni az adósságomat Gyurinak.

Az adósságomat – képzelheti – nem fizethettem meg. Gyurival ti. szombaton duplexpartit rendeztünk a gimnáziumudvarban, s én a pedellus ablakát szerencsésen bevertem. Negyven krajcárba került a csináltatása, és Gyuritól kellett az összeget felvennem, hogy a pedellus kárát megtéríthessem, nehogy hozzá még feljelentsen, és a nyakamba sózzanak egy „osztályfőnököt”, tekintve azon körülményt, hogy az intézeti udvarban egy igazgatói rendelet szerint „tornaórákon és óraközi szüneteken kívül tanulóknak tartózkodni szigorúan tilos”. – Az

„engedetlen” tanulóifjak feljelentés esetén az osztályfőnöki megrovást nem egykönnyen kerülhették ki. És az osztályfőnöki megrovásról a szülőket bulletinben szokás értesíteni!...

Világos, hogy nem riadtam vissza a legmesszebb menő áldozatoktól sem, és Gyurinak, mikor zálogba a bicskámat kérte, haladéktalanul átnyújtottam. Mit is tehettem volna; azzal a mozdulattal – ó, asszonyom, mennyire látom magam! –, amely a könnyelmű, az ostoba szegény embert jellemzi, odaadtam gyönyörű bicskámat.

A bicska dolgáról senkinek sem szóltam, és a lelkiismeret csak este kínozott, amikor lefekvéskor kiszedtem a zsebemből a sok limlomot. Színes ceruzákat, órakerekeket, ceruzatokokat, noteszeket, amelyek egy kisfiúnak annyi szép és felejthetetlen mulatságot okoznak, mint semmi más az életben. Nos, ilyenkor fáj a szívem: hiányzott a bicska. Egyszer sírtam is, annyira bántott a dolog. De reggelre megint nem sokat törődtem vele.

Többször komolyan gondoltam rá, hogy a heti pénzemből összespórolom a horribilis summát, és Gyuritól kiváltom a bicskát. Szó sem volt róla. Amikor a kezemben volt a pénz, cukrot vettem, megosztottam

Gyurival, de a bicskát nem mertem előhozni. Most már tudom, hogy attól féltem, hogy Gyuri ki fogja jelenteni, miszerint semmi közöm a bicskámhoz. Néhány hét múlva Gyuri hozta elő.

– Te, Péter, a bicskaügyet rendbe kell hozni. Én adtam neked negyven krajcárt. Te már két hónapja tartozol vele. Ha vesszük, a bicska árának a felét neked már odaadtam, mert ez a bicska, ahogy itt van, semmi esetre sem ér többet nyolcvan krajcárnál. A köszörűsünktől kérdeztem meg. Azt mondta, hogy hat hatosért bármikor hoz nekem egy ilyen bicskát. Most hallgass ide: itt van, még adok neked tizennégy krajcárt, meg odaadom az én bicskámat, és kvitt.

Ellentmondást nem tűrő, de természetes hangon mondta ezt Gyuri. Úgy mondta, hogy meg voltam győződve, hogy kitűnő üzletet csinállok. A bicskája szép volt. Ámbár talán kissé nagyon használt. Azután csütörtök volt, és ilyenkor tizennégy krajcár igen nagy pénz.

– Add ide – mondtam neki.

Este, amikor már csak három krajcárom maradt, csak este néztem meg a bicskát. És akkor láttam, hogy az egyik éle törött, továbbá a másik penge lötyög, és faragásra egyáltalán nem használható. Ekkor mód nélkül elkezdtem szomorkodni. Először éreztem, hogy csúnyául becsaptak.

Így jártam én már azóta néhány, sok bicskával, amelyeket az élettől ajándékba kaptam, s amelyeket könnyelműen elherdáltam. Így történt, asszonyom, hogy igen korán bele tudtam nyugodni, hogy vannak a világon Gyurkák és Péterek. És természetesnek találtam, hogy az élet – küzdelem az efféle bicskák körül, amelyeket a Péterek elvesztegetnek, s a Gyurkák lassan, ügyesen megszereznek.

De ugye, megbocsát ezért a közönséges történetért. Az ön kegyeit nem akarom elvesztegetni, mint a többi sok bicskát.

Kezeit csókolja hű barátja: Péter

* * *

Szövegértési feladatok

1. Milyen emberek a „Péterek”, és milyenek „Gyurkák”? Hozzon példákat a szövegből! [6 pont]

2. Helyettesítse rokon értelmű kifejezéssel az alábbi szavakat! [5 pont]

Haladéktalanul:

Limlom:

Közönséges:

Ecsetelés:

Horribilis:

3. Milyen levélműfajokat ismer? Ezek közül melyikbe tartozik a mű? Fejtse ki, mi a különbség a magánlevél és a hivatalos levél között? [6 pont]

4. Milyen logikai-tartalmi viszonyra utal az aláhúzott kötőszó? [3 pont]

„Volt ott kicsi és nagy bicska, hosszú és rövid, csontnyelű, ezüstcirádás, de gyenge tollammal nem is vállalkozhatom e csodabirodalom ecsetelésére.”

„Nem okosak, ez távol áll tőlük, hanem élelmesekek és ravaszok, anélkül, hogy magok is tudnának erről.”

„Ha vesszük, a bicska árának a felét neked már odaadtam, mert ez a bicska, ahogy itt van, semmi esetre sem ér többet nyolcvan krajcárnál.”

5. Írjon vázlatot azokról a lépésekről, amelyek Péter bicskájának elvesztéséhez vezettek! Legalább hat vázlatpontot írjon! [6 pont]

6. Mi a szerepe a levél címzettjének? [2 pont]

7. Értelmezze a szókapcsolatok jelentését! [3 pont]

A nyakába sóz:

Hallgass ide:

Elveri rajtam a port:

8. Ön egyetért Péter viselkedésével? Mit tett volna a helyében? [5 pont]

9. A harmadik bekezdés alapján írja le, hogy Péter szerint milyen lehet egy bicska! Ön szerint milyen szimbolikus jelentést kap a bicska a mű végére? [4 pont]

Megoldás

1. Milyen emberek a „Péterek”, és milyenek „Gyurkák”? Hozzon példákat a szövegből! [6 pont]

Gyurkák:

- élénk, kövér, piros arcúak,
- valamennyien irigylik őket,
- pompásan ügyesek,
- nem okosak, de élelmesek és ravaszak,
- nyílt arccal képesek hazudni, és sose csípi rajta őket senki.

Péterek:

- naivak („Úgy mondta, hogy meg voltam győződve, hogy kitűnő üzletet csinállok”)
- félősek („És az osztályfőnöki megrovásról a szülőket bulletinben szokás értesíteni”)
- balekok, könnyen becsaphatók
- „És természetesnek találtam, hogy az élet
- küzdelem az efféle bicskák körül, amelyeket a Péterek elvesztegetnek, s a Gyurkák lassan, ügyesen megszereznek.”

2. Helyettesítse rokon értelmű kifejezéssel az alábbi szavakat! [5 pont]

Haladéktalanul: rögtön, mindjárt

Limlom: értéktelen holmi

Közönséges: általános, semmitmondó

Ecsetel: leír, elmond, kifejti

Horribilis: túlzóan hatalmas, óriási

3. Milyen levélműfajokat ismer? Ezek közül melyikbe tartozik a mű? Fejtse ki, mi a különbség a magánlevél és a hivatalos levél között? [6 pont]

- magán
- hivatalos
- szerelmes
- csoportosíthatjuk aszerint, hogy például misszilis (elküldött) vagy fiktív levél
- irodalmi műfaj is lehet – rajongói... stb.
- A mű tulajdonképp magánlevél, bár az irodalom terméke.
- Különbségek lehetnek a következőkben:
 - Nyelv (a hivatalos kötöttebb)
 - Forma (hivatalos: adott forma)
 - Téma (a magánlevél szabadabb)

4. Milyen logikai-tartalmi viszonyra utal az aláhúzott kötőszó? [3 pont]

„Volt ott kicsi és nagy bicska, hosszú és rövid, csontnyelű, ezüstcirádás, de gyenge tollammal nem is vállalkozhatom e csodabirodalom ecsetelésére.”

Kapcsolatos mellérendelés

„Nem okosak, ez távol áll tőlük, hanem élelmesek és ravaszok, anélkül, hogy magok is tudnának erről.”

Ellentétes viszony

„Ha vesszük, a bicska árának a felét neked már odaadtam, mert ez a bicska, ahogy itt van, semmi esetre sem ér többet nyolcvan krajcárnál.”

Ok-okozati magyarázó viszony

5. Írjon vázlatot azokról a lépésekről, amelyek Péter bicskájának elvesztéséhez vezettek! Legalább hat vázlatpontot írjon! [6 pont]

- Gyuri megnézi
- Leszólja
- Kölcsönkéri
- Leszólja
- Elküldi Pétert élesíttetni
- Kölcsönad (Péter adóssága)
- A bicskát kéri zálogba
- „Megveszi”

6. Mi a szerepe a levél címzettjének? [2 pont]

- Indok, hogy Péter kiöntse a szívét.
- Keretbe foglalja a történetet.

7. Értelmezze a szókapcsolatok jelentését! [3 pont]

A nyakába sóz: ráerőltet
Hallgass ide: figyelj
Elveri rajtam a port: megbüntet, pórul járok

8. Ön egyetért Péter viselkedésével? Mit tett volna a helyében? [5 pont]

Elfogadható bármilyen saját vélemény meggyőző kifejtése, ha az alaposan kidolgozott és érvekkel logikusan alátámasztott.

9. A negyedik bekezdés alapján írja le, hogy Péter szerint milyen lehet egy bicska! Ön szerint milyen szimbolikus jelentést kap a bicska a mű végére? [4 pont]

- kicsi és nagy
- hosszú és rövid
- csontnyelű, ezüstcirádás

Szimbolikus jelentés:

- „az élet – küzdelem az efféle bicskák körül”
- Az élet összes harcának, céljának szimbóluma lesz.

8.Feladat

Bodor Ádám: Milyen is egy hágó?

Bár emberi település nem volt sehol a közelben, pontosan a hágón, a két medencét összekötő országút mellett, egy piros-fehér csíkos vasrúdon, autóbusz-megálló kerek táblája himbálózott a szélben. Itt haladt keresztül naponta négy autóbusz, a reggeli és a délutáni járat.

A pózna tövében magányos lány üldögélt. Nem túl gondosan varrt, egyszerű barna köpenyt viselt, csupaszon hagyott lábán valami olcsóbb cipőt. Kezében hálós lógott, eltenni való uborkával. A reggeli járással érkezett dél felől, valahonnan, ahol megterem az uborka.

Egy ilyen hágó elég széles hely, ezernégyszáz méter fölött elég szélesek a helyek, szép időben is lobog az ember ruhája szegélye. A lánynak is, bár hátát a martnak vetve ült, kicsit lobogott barna köpenye szegélye, fölötte nyikorgott a megállót jelző kerek tábla.

Tiszta idő volt. A két medencébe jól be lehetett látni, az északiba valamivel távolabbra, bár nyugatnak kanyarodó végét a páráságra hulló napfény elfehéřítette. Nyugat és kelet felé erdős és kopár gerincek váltakoztak, a magasabb hegyhátról hófoltok nyúltak egészen az erdőhatárig.

Valamivel a hágó alatt, egy kanyarban tejbegyűjtő volt. A magasabban fekvő esztenákból kis szekereken hordták ide le a tejet minden délelőtt. Az esővíz utacsák a hágón torkolltak az országútba, zötyögő kis szekerek mellett szaladtak a tehenészfiúk.

„Vigyünk-e lefele egy darabon?” – kiabáltak a lánynak. A lány alig nézett feléjük. Csak fejével intette, hogy nem akarja.

Néhány teherautó is megállt a hágón. Amíg a motor hűlt, a sofőrök körülnéztek, lepillantottak mindkét oldalon a völgyekbe, ahol mélyen a fenyvesekből kifehéřlett egy-egy kanyar. Ők is megkérdezték a lányt, vigyék-e valamire egy darabon. De a lány nem akart menni sem délnek, sem északnak.

Ebédidő tájt, amikor a tehenészfiúk hazafelé igyekezve elhaladtak előtte, újra megkérdezték, vinnék-e fölfelé egy darabon? De a lány fölfelé sem akart menni.

A pózna tövében üldögélt, és a távolba nézett. Csak nagy ritkán állott fel, ilyenkor megigazította a ruháját, átment az úton, s úgy tűnt, csak azt a helyet nézi, ahol az előbb üldögélt, s a távolba révedt. Arcával mintha nem lett volna sehol, érdekes lett volna közelebről szemébe nézni, de ettől aztán bizonyára megijed. Itt érte a délután is.

Oktalanul bár, de kicsit bánatos tud lenni egy ilyen havasi délután. Egy ilyen elhagyatott hágó, ahonnan északnak és délnek be lehet látni egy-egy délutánt. Egy ilyen lány, akit nem szabadna megijeszteni.

Estefelé, amikor jött a félhetes busz, felszállt és továbbutazott észak felé.

Kicsit városias, kicsit paraszti volt, kicsit bizonytalan, kicsit akaratos, délről érkezett, észak felé tartott uborkáival, és egy napot töltött a hágón.

Most már úgy tűnt, csak ezt a félhetes buszt várta reggel óta. Talán mégis valami egyebet; és talán hiába. Vagy talán csak tudni akarta: milyen is egy hágó?

Magvető Kiadó, Budapest, 1980.

Bodor Ádám: Milyen is egy hágó?

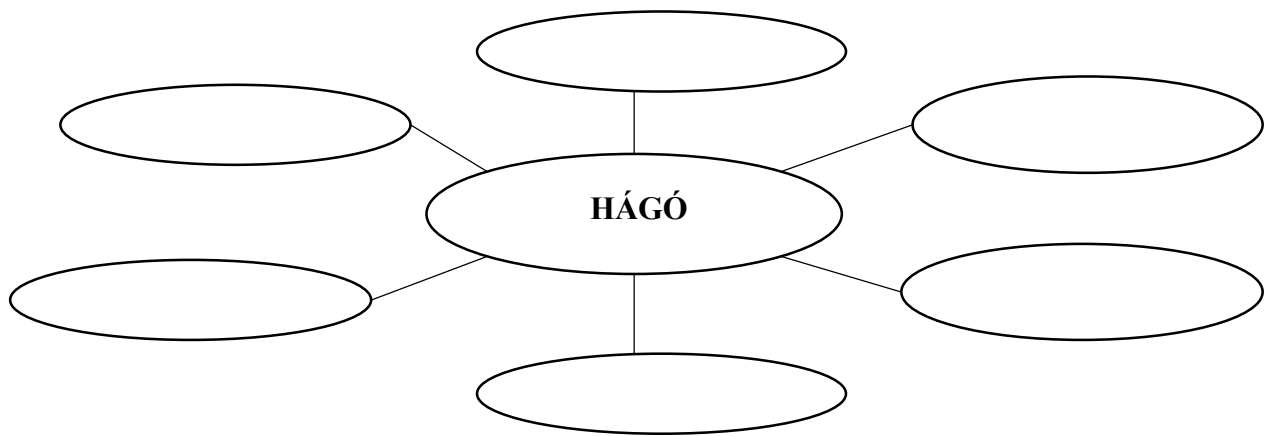
Feladatlap

Ráhangolódás (10 perc)

1.) Nevezd meg a hegység részeit!

2.) Milyen gondolatok jutnak eszedbe a hágóról? Készíts pókhálóábrát!

3.) Készíts T-táblázatot, a bal oszlopba írd be, mit vársz az elbeszéléstől mint műfajtól!

--	--

Jelentésteremtés (30 perc)

4.) Olvasd el néma olvasással az elbeszélést! Nézd meg a T-táblázatodat, ha szükséges, korrigáld. Ami nem felel meg előzetes elvárásodnak a műfajjal kapcsolatban, azt a jobb oszlopba írd!

5.) Folytasd a megkezdett mondatot!

Szerintem a lány azért szállt le a buszról a hágónál, mert

Egyéni VAGY csoportmunka

6.) Válaszolj az alábbi kérdésekre!

- a) Ki került a történet középpontjába? Van-e annak jelentősége, hogy lány és nem fiú ül a hágón? Hogy néz ki?
- b) Idézetekkel igazold, milyen évszak van az elbeszélés világában!
- c) Mennyi idő alatt játszódik le a történet, hol a fordulat?
- d) Ki szeretné tudni, hogy mit keres a lány a hágón? Kinek kell ezt tudnia? Szerinted nem is tartja fontosnak?
- e) Kik szólalnak meg az elbeszélésben? Szólaltasd meg az egyik teherautó sofőrjét rövid párbeszédben!

7.) Milyen érzelmeket tudtok a hágóhoz kapcsolni? Dolgozz *kettéosztott naplóval!*

Kulcsszavak, kulcsmondatok gondolatok	Megjegyzések, benyomások, kérdések
(A mű olyan részletei, amelyek hatással voltak rád; élményt jelentettek; érzelmeket, gondolatokat ébresztettek benned...)	(...amelyek keletkeztek, megfogalmazódtak benned a bal oldali oszlopban idézett részlet kapcsán.)

Kilépőkártya:

Reflektálás (5 perc)

A legfontosabb gondolatom:

.....

Kérdésem:

.....

Megjegyzésem:

.....

Házi feladat: A történetet nyitva hagyta az író. Fejezzétek be saját elgondolásotok szerint onnan, hogy:
„Egy ilyen lány, akit nem szabadna megijeszteni...”

Forrás: Bárdossy – Dudás – Pethőné – Priskinné (szerk.): A kritikai gondolkodás fejlesztése II. Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2007.

9.Feladat

A „villámhárító-pör”

I. Emlékirat

(1) Az első jelentős ügyet, amelynek ügyvédi hírnevemet köszönhettem, meglehetősen érdekes körülmények között vállaltam.

(2) Megérkezett Párizsba Franklin Benjámín, hogy a francia nemzet segítségét kérje a szabadságukért küzdő amerikaiak számára. Az ügy, amelyet védelmezett, olyan nemes volt, a nép pedig annyira lelkesedett az Újvilág hősi harcáért, hogy mindenki érdeklődéssel tekintett Washington barátjára.

(3) A gondtalan könnyelműségük mellett is éles szemű franciák fölismerték a politikus Franklinban a tudóst, az emberiség önzetlen barátját. Nagylelkű vendéglátásunkat Franklin nem hagyta viszonzás nélkül: előkészítette a talajt szabadságunk kiharcolására, olyan magvakat ültetett el a lelkekben, amelyek később kalászba szökkentek, és megajándékozott bennünket egy csodálatos felfedezéssel is, lángelméjének bámulatos találmányával. Az elektromosság jelenségeinek tanulmányozása által sikerült felfedeznie egy bár egyszerű, de óriási jelentőségű készüléket, amely megóvja a hajókat és az épületeket a villámcsapástól. Észak-Amerika népe lelkesedéssel vette használatba ezeket az elektromos póznákat. Franklin beszélt róluk a párizsiaknak, és csodálkozott, hogy nálunk még ismeretlen ez az üdvös találmány. Buzdítása nem maradt eredménytelen. Rövidesen megkezdtek ezeknek a vezetőeknek felszerelését a házakra, kastélyokra, és a készülékeknek a „villámhárító” nevet adták.

(4) Artois vármegye az elsők között ismerte el ennek a találmánynak a fontosságát. Ám itt is, mint annyi helyütt, a tudatlanság és a babona mindent elkövetett, hogy elgáncsolja az emberiség barátainak művét. Elhitették a jámbor falusiakkal, hogy ez a találmány az ördög műve, a Legfőbb Lény ellen vétenénk, ha védekezünk a villámcsapás ellen, amely hatalmának legmeggrázóbb megnyilvánulási formája. Ehhez hozzákapcsolták a magánérdekek sérelmére való hivatkozást, amely sohasem talál süket fülekre. Merészen azt állították, hogy a villám gyakrabban vág bele a vezetékkel ellátott házakba, és ha ezeket el is kerülné, akkor a szomszédos házakon tölti ki a dühét.

(5) Ezeket az aljas mendemondákat néhány tudatlan ember elhitte, és rövidesen alkalom nyílt arra, hogy ellenkezésüket hangosan kinyilvánítsák.

(6) Egy gazdag földbirtokos néhány sikerült kísérlet után elhatározta, hogy házat villámhárítóval látja el. Megriadt szomszédjai bepanaszolták, és a törvényszéktől kérték, hogy romboltassák le a villámhárítót. Nagy vita folyt le a derék városi tisztviselők előtt, akik egy szót sem értettek az elektromosságból, úgy ítélték, mint a tizenötödik századbeli bírák: le kellett rombolni a villámhárítót. A földbirtokos azonban nem tekintette magát legyőzöttnek. Fölkeresett engem, és én arra biztattam, hogy fellebbezze meg ezt a nevetséges ítéletet.¹

(7) Memorandumot készítettem, és ebben a jogi szempontok mellett – újíttásképpen – a fizikai problémákat is behatóbban tárgyaltam. A memorandumot Párizsban és Arras-ban terjesztették, és ismert tudósok dicsérőlevelekben méltányolták tudományos felkészültségemet. A pert ekkor már voltaképpen meg is nyertem, maga a tárgyalás gyerekjáték volt. 1783. május 31-i ítéletével a Kúria megváltoztatta a törvényszék döntését, és megengedte ügyfelemnek, hogy villámhárítóját helyreállíthassa.² Maximilien Robespierre Emlékiratok című művéből vett részletek alapján.

II. A villámlás

(1) Egy felhő belsejében a villámlást az egymással ellentétes töltések felhalmozódása jellemzi. Nem mindig világos, hogy ez pontosan hogy történik, de úgy tűnik, a felhő felső részében keletkező jégkristályok általában pozitív, a felhő alsó részében lévő esőcseppek általában negatív töltésűek.

(2) Ezzel egy időben a felhő alatt pozitív töltésű zóna alakul ki a talaj közelében, amely a felhővel együtt mozog. Két ellentétes töltés erősen vonzza egymást, és egy idő múlva a levegőréteg nem képes megakadályozni az ellentétes töltések találkozását, és ekkor elektromos kisülés következik be. Amikor egy negatív töltés pozitív töltéssel egyesül, intenzív villamos áram jön létre – ez a villámcsapás –, amelyet a pozitív töltés felhőbe való visszatérése tart fenn.

(3) A villám kialakulásakor a környező levegő túlhevül és kitágul, majd hirtelen összehúzódik, közben hanghullámot hoz létre – ez a mennydörgés. Mivel a fény sokkal sebesebben terjed, először látjuk a villámot, majd azt követően halljuk a mennydörgést.

(4) A villámlásnak három elkülöníthető formája van. A legtöbb kisülés a felhő belsejében vagy a felhők között következik be. A felhő-felhő villám két ellentétes töltésű felhő között jön létre, ezt sokszor nem látjuk, valamikor nem is halljuk a magasság miatt. Kevésbé gyakori a felhő-föld villám – csak minden negyedik villám csap a talajba. Ezek a legtöbbször hatalmas kisüléssel járnak. Ilyenkor a felhő negatív töltései vonzzák a földfelszín pozitív töltéseit. A harmadik, és egyben legritkább villám a felhő-levegő villám. A felhőből kiinduló

¹ A villámhárítónak szép számmal akadtak befolyásos ellenzői is. Egy természettudományos érv szerint, ha minden villámot bevezetnének a talajba, a „túlelektrifikált” föld rengésekkel válaszolna a hatásra. Voltak olyan egyházi képviselők is, akik azzal érveltek, hogy Isten haragjának kifejezését nem szabad korlátozni.

² A polgár, akit istenkáromlással vádoltak, amiért villámhárítót szerelt házára, annak köszönhetette megmenekülését, hogy védőügyvédje, Robespierre kétévi pereskedés után azzal a furfanggal győzedelmeskedett, hogy a villámhárítót szélkakasnak minősítette, melynek használata akkor még örökletes, feudális jog volt.

elektromosság nem éri el a talajt, hanem egy ellentétes töltésű légtömegben kisül. Igen rövid ideig villan fel, és olyankor is csak gyenge hang jelentkezik.

Szövegértés feladatlap – A „villámhárító pör”

Név:

Dátum:

1.) Az emlékiratok valamely korszak történeti eseményeit személyes vonatkozásokkal átszöve megörökítő írásművek.

a) Megfelel-e ennek a meghatározásnak az I. szöveg? Válaszát két megállapítással támassza alá! [2 pont]

.....
.....
.....

b) Emeljen ki legalább három kifejezést, amelyek Robespierre véleményét tükrözik a találmánnyal kapcsolatban! (I./3.) [3 pont]

.....
.....
.....

2.) Mit jelentenek az emlékiratból kiemelt szavak?

a) Párosítsa a szöveg kiemelt szavait a megfelelő jelentéssel! [3 pont]

1.	babona	A	hasznos, célravezető
2.	fellebbez	B	a tárgyaló félnek írásban átnyújtott, részletes adatokkal kifejtett tájékoztatás
3.	istenkáromlás	C	olyan szerkezet, amely a szél irányát mutatja; leginkább építészeti díszítőelemként alkalmazzák
4.	Kúria	D	hiedelem, tévhit
5.	memorandum	E	az Isten és a vallási tisztelet tárgyainak sértő szándékkal történő lealacsonyítása
6.	szélkakas	F	hatóság döntése ellen felsőbb szervhez folyamodik
7.	üdvös	G	legfelsőbb bíróság

1. - ____; 2. - ____; 3. - ____; 4. - ____; 5. - ____; 6. - ____; 7. - ____;

b) Adja meg az alábbi szavak jelentését az olvasottak alapján! [5 pont]

Újvilág (2):

pózna (3):

Legfőbb Lény (4):

jámbor (4):

mendemonda (5):

3.) Az Emlékirat egy része Benjamin Franklinről szól. Mit tudunk meg róla? Négy adatot emeljen ki! [3 pont]

.....
.....
.....

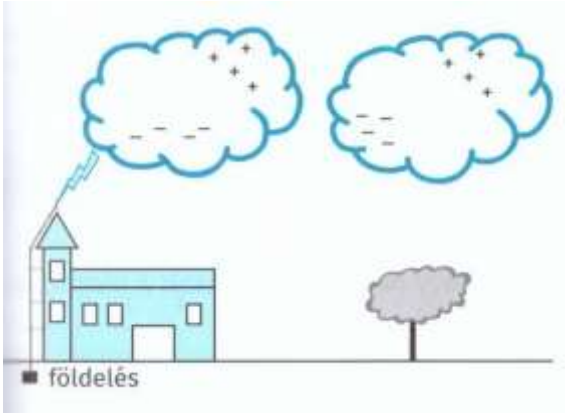
4.) A felfedezés és a találmány szavak jelentése egybemosódik, Robespierre rokon értelmű szóként használja őket.

Fogalmazza meg, mi a különbség a felfedezés és találmány között, miben hibázik a szerző! (I./3.) [3 pont]

.....
.....

5.) Robespierre szól Franklin találmányának ellenzőiről is. Milyen érveket sorol fel az Emlékirat a villámhárítóval szemben? (4), (6), (lábjegyzet) [3 pont]

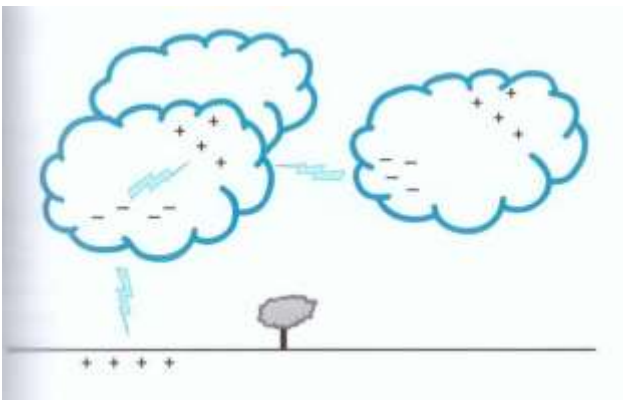
6.) Találó elnevezés-e a villámhárító szó? Válaszát indokolja a szövegek (lábjegyzetekkel) és a kép alapján! [5 pont]

.....

7.) Villámlás

A szöveg alapján írja be az ábrába a villám fajtáit! Melyik villámfajta maradt ki? (4) [4 pont]

Kimaradt:

.....

8.) Mit jelentenek az alábbi, villámlással kapcsolatos kifejezések? [4 pont]

villámlátogatás:

villámokat szór a szeme:

villámhárítóként viselkedik:

derült égből villámcsapás:

9.) Jelölje a táblázatban (X), hogy igazak vagy hamisak az állítások! [5 pont]

Állítás	Igaz	Hamis
Nem minden villám csap a talajba.		
A villám természetéről mindent pontosan tudunk.		
Az elektromos kisülést az ellentétes töltésű részecskék találkozása hozza létre.		
Minden villámlás hangjelenséggel jár.		
A legnagyobb fényjelenséggel a felhő-levegő villám jár.		

Forrás: Brenyóné Malustyik Zsuzsanna – Jankay Éva: Érettségi mintafeladatsorok magyar nyelv és irodalomból, Maxim Könyvkiadó, Szeged, 2017.

10.Feladat

A csiklefa

A világot meghódító rágógumi – az amerikai indiánok egyik kedvelt, ősi rágójából – a csiklefa gumiszerű nedvéből származik. A rágógumi titkát már a spanyol hódítók ellesték az azték indiánoktól, de csak jóval később vált az egész világon népszerűvé.

Állítólag a XIX. század közepén egy mexikói tábornok terjesztette el a csiklerágást a katonái között, annak nyugtató hatása miatt. A hír egy amerikai üzletember fülébe jutott, aki hamarosan nagy nyereséggel gyártotta és terjesztette a rágógumit. Igazi világsikerre egy amerikai gyógyszerész vitte, aki különféle ízesítéssel hozta forgalomba.

A természetes rágógumi a megcsapolt csiklefa levegőn megszilárduló tejnedve, cukorral, tejjel, ízesítővel összedolgozva. A manapság forgalomba kerülő rágógumik nagy része már nem természetes csikléből, hanem mesterségesen előállított alapanyagokból készül. Ugyanis a rágógumi akkora világszenvedéllyé vált, hogy a tömeges gyártást a közép-amerikai csiklefaállandók már nem tudják elegendő tejnedvvel kielégíteni.

A rágógumi talán az egyetlen nem káros, sőt hasznos rágó. Erősíti és tisztítja a fogakat, kellemes lehetet biztosít, s akik rágóznak, esküsznek rá, hogy nyugtató hatása is van.

Szövegértési feladatok

1. Válaszolj a kérdésekre a megfelelő szó aláhúzásával!

a) Honnan származik a rágógumi?

- az indiánok ősi ételéből
- a spanyolok gumiszerű nyugtatójából
- a csiklefa nedvéből

b) Kik rágták először a csiklefa gumiját?

- amerikai indiánok
- spanyol hódítók
- mexikói katonák

2. Mi volt a szerepük a rágógumi elterjedésében az alábbi személyeknek?

a) a spanyol hódítók:

.....

b) egy mexikói tábornok:

.....

c) egy amerikai üzletember:

.....

d) egy amerikai gyógyszerész:

.....

3. Miért nem természetes anyagokból gyártják a manapság forgalomba hozott rágógumikat?

.....

4. Milyen hatása van a rágóguminak? Fejezd be az elkezdett mondatokat!

a) A fogat.....

b) A lehetet.....

c) Az idegrendszert.....

5. Mi a különbség az ősi és a mai rágógumik között? A megadott szempontok alapján töltsd ki a táblázatot!

ŐSI		MAI
	készítők	
	az előállítás módja	
	alapanyag	
	fogyasztók	

6. Hogyan készült az ősi rágógumi? Az eljárás sorrendjének megfelelően számozza be a mondatokat!

___ A csiklefa kiszivárgó tejnedve a levegőn megszilárdult.

___ A megcsapolt csiklefából gumiszerű nedv szivárgott.

11.Feladat

Kommunikáció – Levél

Édes kislányom, Angéla!

Azt ígértem, hogy külön borítékban és külön papíron fogok nektek írni, de

Kedves Antalka!

Megállj, te nyomorult hitszegő kölyök! Egy sort sem írtál hozzá Angéla

közbejött valami. Sajnos éppen nincsen pénzem. Úgy volt, hogy a Szilágyi

lapjához. No de nem baj. Hamarosan úgyis ott leszek nálatok, de ne örülj,

Erzsébet fasorban találok egy százforintost, már messziről megláttam, jaj de

mert kizárólag pofonokat fogok adni. Még nem tudom, mikor megyek le,

jó, gondoltam, ebből legalább vehetek levélpapírt is és külön írhatok a

mert az idő is elromlott és útitársakra is szükség van, hogy olcsóbb legyen.

gyerekeimnek. Amikor azonban közelebb érkeztem, kiderült, hogy nem

Vagy szombaton, vagy hétfőn, vagy kedden reggel indulok, és estefelé

százforintos volt, hanem csak egy zoknicafat. Ezt otthagytam, mert nekem

visszajövök, persze a két biciklit és a te dunyhádat is hozom. Addig légy jó

pénzre lett volna szükségem, és ezért írok most mégis közös papírra nektek.

kisfiú, és ne gyötörd a nagyanyádat, mert én véres bosszút fogok állni!

Nagyon örültem a lapodnak. Elviszem majd a ragasztót és a festékeidet is.

Kíváncsi vagyok, két ilyen tökfajú gyerek el tudja-e olvasni ezt a levelet, ha

Borzasztóan hiányzol. Nincs aki főzzön rám, aki beadja az ebédemet, aki mos

igen, akkor mindegyik gyerek kap

és vasal. Most látom, hogy az én édes kicsi lányom milyen sokban segített.

egy 3 forintos fagyit. Ha nem, akkor beadlak egy iskolába, ahol külön

Szegény árva apu egyedül van és sír. Sokszor csókollak, remélem, minél

tanítás van lomhaeszű gyerekek számára. Most rajtad van az írás sora.

hamarább! Csókol apu

Nagyon várom a leveledet és sokszor csókollak **Édesapu**

(Örkény István: Meselevelek Angélának és Antalnak)

Szövegértési feladatok

1. Olvasd el figyelmesen a leveleket, azután válaszolj a kérdésekre!

- Hogy hívják Örkény István gyerekeit?
- Miért közös papírra írja a levelet az édesapa?
- Mit kért Angéla az édesapjától?
- Miért haragszik Örkény István a fiára?

2. Valóban haragszik-e az édesapa Antalra?

3. Tényleg sír-e az édesapa Angéla távolléte miatt?

4. Kivel nyaralnak együtt a gyerekek?

5. Töltsd ki a táblázatot!

KIJELENTŐ MÓD E/3.	FELSZÓLÍTÓ MÓD E/2.	FELSZÓLÍTÓ MÓD T/2.
megáll	megállj	megálljatok
		örüljete
	tudj	
ad		
érez		
	vigyázz	
		fessetek
lát		
	játssz	
		csússzatok

6. Alkoss összetett szavakat az alsó és a felső sor elemeiből, majd írd le őket!

madár ablak név fel vas beton
üveg eledel épül adó acél út

levél	bélyeg	hit	kémény	lég	magán
gyűjtemény	papír	seprő	szegő	élet	áramlás

.....
.....

7. Írd le helyesen az alábbi megszólításokat! Ne felejtsd el, hogy nagybetűvel szokás írni az első szót, a tulajdonneveket és a közneveket, de kisbetűvel írjuk a mellékneveket és a kötőszókat! Például: Drága jó Édesanyám és Édesapám!

Kedveseszterésanna!

.....
Tiszteltosztályvezetőúr!

.....
Drágaerzsinéniéskárolybácsi!

.....
Tisztelasszonyom!

.....
Egyetlenszerelmem!

.....
Tiszteltosztályfőnökúr!

.....
Mélyentisztelasszonyomésuram!

.....
Kedvesédesapámésédesanyám!

.....
Igentisztelbarátom!

.....
Kedvessanyibátyám!

.....

8. Másold le pontosan, szépírással az alábbi verset!

Tamkó Sirató Károly: Kenderzsúp

Az ő nyári
kalapjuk...
elől-hátul
csupa lyuk.

Árpszalma
kenderzsúp...
Ha szál viszi,
elfogjuk!

Ha a nap süt
fenntartjuk!
De ha esik,
eldugjuk!

Zsup! Zsup!
Kenderzsúp!
Ha elázott,
kidobjuk

A levélírás szabályai az ókorba nyúlnak vissza. Már a görögök és a rómaiak is nagyon fontosnak tartották a gondolatok hatásos megszerkesztését, a helyes megformálást és a tetszetős külalakot. A levélírást a középkori iskolákban együtt tanították a szónoklástannal. Az írástudóknak levélminták álltak a rendelkezésükre, amelyekből kiválaszthatták a céljuknak megfelelőt. A mai levelek szerkezete a középkori és az ókori mintákra vezethető vissza.

9. Válaszd ki Angéla vagy Antal levelét, és a megadott szemponthoz másold ki a levél megfelelő részét!

a) Megszólítás, köszöntés

.....
b) Hivatkozás valamilyen előzményre

.....
c) A levél céljának kifejtése
.....
.....

d) Jókívánság
.....

e) Aláírás
.....

10. Válassz ki egy megszólítást a 7. feladat példáiból, és mondd el, hogy ki írhatta, kinek és milyen témáról az így kezdődő levelet!

11. A következő részlet Nádasdy Tamás egyik leveléből való, amelyet 1544-ben küldött feleségének, Kanizsai Orsolyának.

„Szerelmes Orsikám, [...] ne adja Isten, hogy én tereád haragudjam, mert mihelt az lenne, ottan tudnám, hogy mindketten megbolondultunk, kitűl óltalmazzon az úr Isten.”

Írd le a levélrészletet mai nyelven! Ügyelj arra, hogy ne a szavakat fordítsd le, hanem a gondolatot tolmácsolj! Ha szükséges, több mondatra is felbonthatod a fenti mondatot!

12. Petőfi Sándor tréfás kedvében írta az alábbi levelet. Mi humorának a forrása?

Arany Jánoshoz

Debrecenchester, november 15. 1848.

My dear Dzszenko!

Áj em itthagying Debrecent, zászlóaljunk Becskerekre megy holnapután én pedig Erdődre with Úrláb januáriusig. Tehát oda légy nekem firkáling mégpedig mocs. Tiszteling end csókoling a tied falamia és kendet vagyok barátod

P.S.

In the közepe of december cease the szárazkomaság.

Írj hasonló levelet egy kedves barátodnak!

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Forrás: Adamikné Jászó Anna – Fercsik Erzsébet: Fejlesztő olvasókönyv. Holnap Kiadó, 2016. 136-144.

12.Feladat

3 PERCES IDŐMÉRÉSES PRÓBA

TUDJA-E ÖN KÖVETNI AZ UTASÍTÁSOKAT?

- 1.Olvassa végig, mielőtt bármit is csinálna.
- 2.Írja fel a nevét ennek a lapnak a jobb felső sarkába!
- 3.Karikázza be a „név” szót a második mondatban!
- 4.Rajzoljon 5 kis négyzetet a lap bal felső sarkába!
- 5.Tegyen egy X-et minden négyzetbe!
- 6.Karikázza be a négyzeteket!
- 7.Írja nevét a lap címe alá!
- 8.A cím után írja: igen, igen, igen!
- 9.Karikázza be a hetedik mondatot!
- 10.Tegyen egy X-et a lap bal alsó sarkába!
11. Rajzoljon egy háromszöget az X köré, amit éppen most írt!
12. A lap túloldalán szorozzon össze 703-at 66-tal!
13. Rajzoljon egy téglalapot a hetedik mondatban a „lap” szó köré!
14. Mondja ki hangosan a keresztnévét, amikor elérte ezt a pontot!
15. Ha úgy gondolja, hogy idáig jól követte az utasításokat, mondja nagyon hangosan: „követtem őket”
16. A lap túloldalán adjon össze 8950-et és 9726-ot!
17. Karikázza be a válaszát, aztán rajzoljon egy négyzetet a kör köré!
18. Normális hangon számoljon egytől tízig visszafelé!
19. Csináljon három kis lukat ennek a lapnak a tetejére a ceruzája hegyével.
20. Ha Ön az első személy, aki elért erre a pontra, mondja hangosan: „én vagyok az első, aki elért erre a pontra, és a legjobbak között vagyok az utasítások követésében!
21. Húzza alá valamennyi páros számot ezen az oldalon!
22. Mondja hangosan: „Majdnem befejeztem, és követtem az utasításokat!”
23. Most, hogy figyelmesen végigolvasta, ne tegyen eleget, csak az első és a második mondatnak!

13.Feladat

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

Tompa Anna: Egészségtudat és tudatos egészség (Részlet)

1. Az alkoholizmus Magyarországon

Az elmúlt évszázadok során a sör és a bor fogyasztása elképesztő méreteket öltött, mert nem volt jó minőségű tiszta víz. Az emberek átlagosan napi 1-2 liter bort ittak meg fejenként. Az északi országokban, pl. Svédországban a 16. században a jelenlegi fogyasztás 40-szeresét itták meg sörből. A 17. században az angol családokban egy ember naponta 3 liter sört ivott. Ebben az időben az emberek folyadékigénye magasabb volt, mint napjainkban, hiszen igen sok sózással tartósított ételt (húst, halat) ettek. A bor és a sör gyógyászati szernek, sőt valójában tápláléknak minősült.

Hazánkban előkelő helyet foglal el az alkohol okozta halálozás. Becslések szerint legalább 800 ezer felnőtt, de egyesek szerint legalább 1 millió honfitársunk küzd alkoholproblémával. Ez a felnőtt férfi lakosság 20%-át és a 15 év feletti nők 5,2%-át jelenti. A nők között sok a zugivó. Ez napi 1 liter bort, 3 üveg (1,5 liter) sört, vagy 2-3 deciliter tömény szeszt jelent (kb. napi 100 g tiszta szesz). A férfiak 43%-a sört, 41%-a bort vagy pezsgőt, 16,5% röviditalt fogyaszt. A nők 53,2%-a a bort, 22,7%-a a sört, 24,1%-a a röviditalt kedveli. A nemzeti rövidital-fogyasztás ezzel együtt 1985 óta csökkent. Egy átlagcsalád 2001-ben 16 500 Ft-ot költött alkoholos italokra. A kontrollvesztett alkoholisták száma, akik állandó orvosi kezelést igényelnek, legalább 50-60 ezer. Az alkoholfüggő betegek gyógykezelése bármely betegség miatt 35%-kal többbe kerül, mint egy átlag betegé.

2. Az alkoholizmus következményei

Az alkoholizmust többnyire a „civilizált” életforma következményének tartjuk, pszichésen sérült személyiségek között gyakrabban fordul elő. A túlfeszített munka, a megoldatlan életvitel, a kielégítetlen ambíciók mind olyan tünetekhez, magatartásformákhoz (neurózis) vezethetnek, melyeknél az alkohol szorongásoldó hatása miatt megoldásnak tűnik. Először csak napi kismértékű alkoholfogyasztással kezdődik, ami társaságban segíti a feszélyezettség okozta szorongást. A rendszeres alkoholfogyasztás azonban hozzászokáshoz vezet, és a problémák megoldása helyett az egyre mértéktelenebb alkoholfogyasztás következtében kialakuló betegségek és azok következményei jelentkeznek.

Az alkohol elsősorban az idegrendszert, a májat, a vesét és a szívet károsítja, tehát az összes életfontosságú szervünket. E szervek épségének köszönhetően tudunk alkalmazkodni a változó világhoz. A máj például képes közömbösíteni a mérgező anyagok hatásait, de ha alkohollal megmérgezzük, akkor a szokásosnál alacsonyabb dózisu vegyszerek is kárt okozhatnak szervezetünkben.

A legújabb vizsgálatok szerint a kulturált étkezéshez használt mértékletes italfogyasztásról nem kell lemondani. A francia paradoxon szerint a mértékletes vörösborfogyasztás kifejezetten védőhatást fejt ki a keringési és szívbetegségekkel szemben. Az alkohol már évezredekkel ezelőtt „beivódott” az emberiség kultúrájába, és meg lehet tanulni vele a „békés együttélést”, azaz a mértékletes fogyasztást. A lényeg az, hogy ne bódultságot okozó hatásáért, hanem élvezeti értékéért, ízéért, illatáért – és mindig étkezéskor – fogyasszuk.

1. Írd mellé más szóval! (4 pont)

alkoholista

betegség

gyógyszer

vizsgálat

2. Miért ittak a korábbi évszázadokban sok sört és bort az emberek? (2 pont)

3. Mit tudunk meg a következő országok alkoholfogyasztásáról? (6 pont)

Svédország:

Anglia:

4. Miért volt magasabb az emberek folyadékigénye a régebbi évszázadokban? (2 pont)

5. Keresd meg a válaszokat a következő kérdésekre! (6 pont)

a) Hány ember küzd hazánkban – megközelítőleg – alkoholproblémával?

b) Milyen az alkoholisták nemenkénti aránya?

c) Mennyi a kontrollvesztett alkoholisták száma Magyarországon?

d) Mennyit költenek a családok évente átlagosan alkoholos italokra?

e) Milyen alkoholos italokat fogyasztanak elsősorban a magyar férfiak?

6. Keresd ki a szövegből azt a részletet, amely az alkoholizmus okait sorolja! Nevezd meg legalább három okot (3 pont)

7. Mihez vezet a rendszeres alkoholfogyasztás? (2 pont)

8. Milyen emberi szerveket károsít elsősorban az alkohol? (4 pont)

9. Mit mond a francia paradoxon az alkoholról? (4 pont)

10. Tompa Anna előadása a Magyar Televízió ismeretterjesztő sorozatában, a Mindentudás Egyetemén hangzott el. A szöveg és saját ismereteid alapján indokold legalább két érvel, miért kapott helyet e téma is az előadások között (4 pont)

11. Fogalmazd meg legalább három olyan javaslatot, amelyek végrehajtásával szerinted csökkenthető lenne az alkoholizmus, vagy mérsékelhetőek lennének káros következményei! (3 pont)

14.Feladat

Kastélyok a Loire mentén

A chenonceaux-i kastély

A Loire (loár) Franciaország szívetől a tengerig ezer kilométer hosszan szeli át az országot. Többféle éghajlatú, változatos történelmi tájakat köt össze. Az Atlanti-partvidék zordabb, az Alpok és a Pireneusok ridegebb éghajlatú, a déli, tengerpart közeli vidékek viszont mediterrán éghajlatúak. A Loire vidéke gyakran volt történelmi események színtere, Az arabok feletti győzelem (Tours [tursz], 732), a százéves háború egyes eseményei (Orleans [orléan], 1428), a porosz-francia háború (1871) is érintette a térséget.

A tájjal és az éghajlattal együtt az építészet is változik a folyó mentén. A nyugati, normandiai partokon súlyos kövekből emeltek épületeket védelmi az Atlanti-óceán viharos szelei ellen. Egészen más Párizs vagy a déli, napfényes és meleg Provence (provansz) építésze. A XVI. századig mindenütt erődvárakat építettek, a XVII—XVIII. században pedig egyre tágasabb, díszesebb kastélyokat. A Loire mentén több mint 50 műemlék kastély áll ma is, többnyire a kései középkor és a reneszánsz építészeti emlékei.

E kastélyok története a XV. századba nyúlik vissza. 1418-ban a francia trónörökös, a későbbi VII. Károly Párizs elhagyására kényszerült. A Loire partján, erődvárakban keresett menedéket. Több uralkodó (XI. Lajos, VIII. Károly, XII. Lajos, 1. Ferenc) élt még a Loire völgyében. Ez a tény ösztönzést adott a kastélyépítésnek: a királyok mellett a főurak is — egymásra

licitálva — egyre pompásabb kastélyokat építettek. 1528-ban I. Ferenc hivatalosan ismét Párizsba tette át székhelyét, s a Loire-menti kastélyok első aranykora véget ért.

Amboise-t (ámboá), a Loire legnagyobb kastélyát, a királyi rezidenciát VIII. Károly kezdte építeni 1492-ben. Bár erőd jellege még nyilvánvaló, a késő gótika érett szépsége tükröződik az ablakkeretek tagolt, csipkézett vonalán. A tornyok kiképzésében flamand, később olasz hatás tükröződik. I. Ferenc kérésére Leonardo da Vinci (leonárdo da vincsi) is dolgozott itt.

Chambord (sámbód), az építészeti különlegességei miatt „elvarázsolt” kastély I. Ferenc tulajdona volt. 1519 és 1533 között épült. A kastély négyszögletes alaprajzú erőd négy kerek toronnyal. Spirál lépcsőjéről lett híres.

E kastélyok többsége ma a francia állam tulajdona. A gondos karbantartásnak és a szakszerű restaurálásnak köszönhetően az épületek igen jó állapotban vannak, berendezésük pedig az eredeti. A bútorok, kárpitok, fegyverek és családi arcképcsarnokok, könyvtárak és más történelmi gyűjtemények adják történelmi érdekességét és értékét. Mindegyiket gyönyörűen ápolt park veszi körül. Ezek a kastélyok azonban nem múzeumok. Nem adnak otthont máshonnan származó kiállításoknak, bemutatóknak. Sem kívül, sem belül nem alakították át őket, mindegyik olyan és úgy áll, ahogy építették.

(Koós Judith cikke nyomán. Múzsák, 1984/2. szám, 42—43. Oldal)

1. Mivel magyarázható, hogy a Loire mentén ilyen pompás kastélyok épültek?

.....
.....

2. Milyen stílushatások vehetők észre az egyes épületeken?

.....

3. Nevez meg néhány okot, feltételezést, hogy Magyarországon miért nem épültek hasonló kastélyok!

.....
.....

4. Mit jelent az, hogy a kastély nem múzeum?

.....

5. Hogyan tervezték meg az épületek környezetét?

.....
.....
.....

6. A képek tanulmányozása alapján fejtsd ki véleményed 6-8 mondatban arról, milyen lehetne 21. századi emberként lakni vagy élni egy középkori kastélyban!

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Forrás: Hajas Zsuzsa: Szövegértés-szövegalkotás 9-10.(Pedellus Tankönyvkiadó, 2009) 42-43. o.

Egyiptomi ételek, italok

Kenyér, hal, hagyma

Az egyiptomiak nem hagytak ránk ételrecepteket, nem rendelkezünk olyan művel sem, mint amilyen a római gourmand-ok körében kedvelt Apicius szakácskönyve volt a császárkorban. Ennek ellenére egyrészt a különböző írásos forrásokban elszórt utalások, képzőművészeti emlékek — elsősorban falképek és domborművek — alapján meglehetősen sokat tudunk az egyiptomi konyháról, másrészt ehhez járulnak még a régészeti leletek: Egyiptom száraz klímája alatt a sírokban ételek is megőrződtek, így például kiszáradt kenyerek, melyek így közvetlenül is tanulmányozhatók.

A kenyér alapvető tápláléka volt a szegény és a tehetős rétegeknek egyaránt. A kenyérválaszték sokkal gazdagabb volt, mint a mai Egyiptomban. A piramisépítők korában, a III. évezredben legalább 16 féle kenyeret és kalácsot állítottak elő. [...]

A pékműhelyek felszerelése, technikája az idők folyamán nagyot változott. Az egyszerű kőlaptűzhelyeket, melyeket alulról forrosították át, először kis kályhák, majd kezdetleges kemencék váltották fel. A II. évezredben a kenyérsütésnél kétféle eljárással találkozunk: vagy a formákat melegítették fel előre a kályhában, majd ezekbe rakták a kenyértésztát, vagy a kályhában, illetve a kemencében forró hamuban sült ki a kenyér.

A gabonaörlést kőlapokon nők végezték, főleg a szabadban, s közben a lisztbe kőpor és homok is jutott. (Ezt előkerült kenyereken végzett vizsgálatok derítették ki, és az is megállapítható, hogy a liszt szennyeződése sokat ártott az egyiptomiak fogzatának.)

Az egyiptomiak húsból is sokat ettek, de nem tartozott a naponta fogyasztott ételek közé. A marhát, libát, kacsát különösen kedvelték, ritkábban jutottak galambokhoz, fűrjekhez. Daru is látható házi szárnyasaik között. Próbálkoztak a hiéna megszelídítésével, sőt hizlalásával. [...]

A sertés és a hal vallási okokból tisztátalan állatnak számított, [...] sohasem tüntették fel az áldozati listákon. Ennek ellenére a sertést háziállatként tartották, és a halászat mindvégig a legkifizetődőbb élelemszerzési módok egyike maradt. A halat nemcsak frissen kedvelték, hanem sóban is tartósították, mégpedig oly nagy mennyiségben, hogy exportra is jutott belőle, például Búblosz városába. [...]

A különböző hagymafajták a mai Egyiptomban is a legkelendőbb élelmi cikkek közé tartoznak, így volt ez őseiknél is. [...]

A hüvelyeseket is termelték, babot, borsót és lencsét, melyek közül az elsőnek egyik fajtája, a fül, ma szinte nemzeti eledel Egyiptomban. A lencsét kivitelre is termesztették. A Kr. e. 11. században Herihór, Amon főpapja, más áruk között húsz zsák lencsét is küldött a búbloszi fejedelemnek. Sokan kedvelték a tököt is, és — mint egy Ptolemaiosz-kori görög papirusz (Kr. e. 3. század közepe) mutatja — valóságos versengés alakult ki a lencse- és tökárusok között.

Sütemények és más étkek édesítése mézzel történt. Nemcsak a vadméhek mézét gyűjtötték, hanem értettek a méhészkedéshez is. A répa- és a nádcukor ismeretlen volt.

A gyümölcsök közül a füge, a datolya és a szőlő volt a legelterjedtebb, de termeltek dinnyét is, és az Újbirodalom idején Elő-Ázsiából került Egyiptomba az alma és a gránátalma. A gyümölcsöket nemcsak természetes vagy szárított állapotban fogyasztották, hanem erjesztett italokat is állítottak elő belőlük. Így például tudunk a datolyaborról és a szentjánoskenyérfa terméséből előállított italtól.

A szőlőművelés már az egyiptomi állam létrejötte (Kr. e. 3000—2900) idején fontos ága volt a gazdaságnak. Főként a kék szőlőt termelték, a kedvező klíma hatalmas fürtöket érlelt a szőlőlugasokban. Egy eredetmagyarázó mítosz szerint a bor Hórusz könnyéből keletkezett.

A bor elsősorban a tehetősebbek asztalára került, a sör viszont egyetlen más népnél sem tartozott annyira a mindennapi élethez, mint a fáraó kori egyiptomiaknál. [...] Korra-nemre való tekintet nélkül itták a sört, gyerek és öreg, egészséges és beteg egyaránt. Munkabér fejében is osztottak sört, a „sörház” nevű intézmény azonban rossz hírű hely volt, melytől a józan életű fiataloknak óvakodniuk kellett. Korcsma és bordélyház szerepét töltötte be.

Az egyiptomiak többsége naponta háromszor étkezett. A mesebeli Sziszobek fáraóról írja egy papirusz, hogy éjjelre is beiktatott egy étkezést. Bizonyos alkalmakkor az előkelők, de nyilván a szegényebbek is, lakomára gyűltek össze. Nem egy közös nagy asztal körül foglaltak helyet, mindenki külön kis asztalt kapott. Fiatal lányok szolgálták ki a vendégeket. A sört korsóból, a bort némelykor lapos csészéből itták. [...]

A lakosság többségének azonban csak kenyér, sör, hüvelyesek, hagyma és időnként hús jutott. Az állami irányítás alatt álló gazdaság a virágzó korszakokban biztosítani tudta a lakosság szükségleteit, de előfordultak borzalmas éhínségek is. A Nílus iszapjától megtermékenyített föld azonban hamarosan újra megtöltötte a raktárakat, melyekből a gyengébb áradások éveiben pótolni lehetett a hiányt.

1. a) **Határozza szöveg a szöveg címének a szerepét! (1 pont)**

b) **Mi az alcím szerepe? (1 pont)**

2. **Sorolja fel azokat a forrásokat, amelyek alapján megismerhetjük az ókori Egyiptom étkezési kultúráját! Nevezzen meg hármat! (3 pont)**

3. **Fejezze be az alábbi mondatokat a szöveg alapján! (5 pont)**

A II. évezredben a kenyeret többféle technikával készítették, az egyik például:

Az egyiptomiak rossz fogazatából tudhatjuk meg, hogy

Valóságos versengés alakult ki a lencse- és tökárusok között, mert

Az egyiptomiak nem répa- és nádcukorral édesítették a süteményeket, hanem

A lakosság körében a leggyakrabban fogyasztott ital volt a

4. **A feladathoz kapcsolódó idézet nem teljes szöveg. Több helyen kihagyások vannak. Hogyan jelölte ezt a szöveg írója? (1 pont)**

5. **Készítsen a szöveghez több pontból álló vázlatot! (8 pont)**

6. **Állítson össze egy étlapot az ókori egyiptomi ételekből! (10 pont)**

7. **Határozza meg a szöveg műfaját! (1 pont)**

8. **Nevezze meg, melyik kommunikációs funkció jellemző leginkább a szövegre! (1 pont)**

9. **Mutassa be egy 8—10 mondatos fogalmazásban a mai magyar étkezési szokásokat! Hasonlítsa össze az ősi egyiptomi étkezési kultúrával! (10 pont)**

Összesen: 40 pont

Forrás: Antalné Szabó Ágnes, Hódi Gyuláné, Raátz Judit: Magyar nyelv és irodalom – Érettségi feladatgyűjtemény (NT) 13-16. o

16.Feladat

A bécsi porcelán

A kínai porcelán előállításának titkát közel ezer évig tudták megőrizni a kínaiak. A VII. századtól kezdve nagy volt az érdeklődés a kínai porcelán előállítása iránt Európában, kémek is, kutatók is megpróbálták a gyártási folyamatot felderíteni. Az európai úgynevezett „keményporcelánt” melynek fő alkotórészei a kaolin és a földpátos, kvarctartalmú kőzetek, elsőként Johann Friedrich Böttgernek (johann fridrih bötger) sikerült előállítania a meissenai porcelángyárban, 1710-ben.

Meissen mesterek adták szaktudásukat a néhány évvel később, 1718-ban alapított bécsi gyárhoz. A működés komoly nehézsége volt a jó minőségű kaolin hiánya. A kínai porcelánt próbálták utánozni, ezért a porcelántárgyakra keleti, indiai virág- és szalagdíszítést festettek. A gyár alapítója, Paquier (pakié) tevékenységére eső korszakban (1718-1744) a korai termékek alapszíne sárgásfehér, a festett díszítésnél gyakori a vasvörös, rézzöld, kobaltkék, a krómsárga, a mangánlila, a barna és a fekete. Feketével általában metszetek inspirálta¹ stílusban tájképeket és vadászjeleneteket festettek. Gyakran ábrázoltak európai képzelet teremtette kínai tájakat, pagodákat, szörnyeket is. 1725-1730 körül az indiai virágok mellett megjelent a német virágos díszítés.

1744-ben a gyár állami tulajdonba került. Az alapító által kialakított stílus megtartása mellett növényi és gyümölcsábrázolások jelennek meg, az edények gyakran áttört falúak, peremük hullámos. Az 1770-es évektől a meissenai hatás felerősödik.

A gyár virágkora az 1784-1805 közötti korszak volt. E korszakban a klasszicista ízlés jegyében antik jeleneteket is festettek a porcelántárgyakra és domború, reliefszerű aranyozást alkalmaztak. 1827-től a gyár olcsóbb alapanyagra tért át, a termékek minősége romlott, s komoly versenytársként jelentkezett a jó minőségű és olcsó cseh porcelán. A gyár 1866-ban megszűnt, de tevékenysége Európa-szerte éreztette hatását. A bécsi porcelánok 1844-től kezdve voltak jelzettek, a gyár jele az osztrák címer: lekerekített végű pajzs közepén pólyával.

*Aranyozott, ezüstfedelű
kupa, 1721-1726*

Tányér, 1817

(Varga Vera cikke nyomán. Múzsák, 1986/4. szám, 16—18. oldal)

¹ inspirál: ihletet ad, sugalmaz, befolyásol, ösztönöz

1. A cikk alapján miről ismerhető fel a bécsi porcelán? Milyen díszítőelemei, jelzései teszik félreérthetetlenül felismerhetővé?

.....
.....
.....

2. Miből készül a porcelán?

.....
.....
.....
.....
.....

3. Nézd meg a porcelánboltban a magyar gyárak termékeit (hollóházi, Zsolnay, herendi), és a cikkhez hasonlóan írd le a termékeket! (A gyárak történetéről természetesen nem kell írnod.)

.....
.....
.....
.....
.....

4. Cseréld ki a szöveg második mondatának is - is páros kötőszavát más, hasonló jelentésű kapcsolóelemre!

5. Mit jelent a szövegben?

- a. keményporcelán:
- b. klasszicista ízlés:
- c. reliefszerű:

6. Milyen stíluselemeket ismersz fel a szöveghez kapcsolódó képeken? Csak olyan stíluselemekről írd, amelyeket a szöveg is megnevez!

- a. fedeles kupa:
- b. tányér:

Forrás: Hajas Zsuzsa: Szövegértés-szövegalkotás 9-10.(Pedellus Tankönyvkiadó, 2009) 38-39. o.

17.Feladat

Olvasd el figyelmesen a szöveget és válaszolj a kérdésekre!

Találkozás Jánossal

János 37 éves kőműves. Második feleségével, Lillával él egy budakeszi lakásban. Lilla hatodik hónapos terhes. János első felesége Katalin volt. Ebből a házasságból két gyermeke született, akik édesanyjukkal élnek. János egy nagy építkezésen csoportvezetőként dolgozik órabérben, de szeretne vállalkozó lenni. Ezért esti iskolán folytatja tanulmányait, hogy az önállósuláshoz szükséges végzettséget megszerezze. Kedvenc labdarúgó csapata a Barcelona, amelynek minden meccsét megnézi a tévében. Hobbija a festés, és vasárnaponként gyerekeivel gyurmázni jár a helyi művelődési központba.

még JÁNOS

Mária és Péter fia.

A Zoltánnal házasságban élő Zsuzsa bátyja.

Katalin volt férje.

István és Éva lányának

partnere. Gyuri és Tündi

édesapja.

Nagy József alkalmazottja.

Dr. Süveges Károly háziorvos

páciense. Dávid munkatársa.

Erzsébet diákja az esti iskolában, ahol barátja, Misi is tanul.

Budakeszi polgára.

A szülői munkaközösség tagja Tündi

iskolájában. Állandó vevő a helyi CBA-ban.

A Dunakeszi Húsos SE szurkolója.

- 1) A szövegből és a felsorolásból is látható, hogy János sok emberrel tart kapcsolatot.

Lehetnek még más emberi kapcsolatai is Jánosnak? Melyekre következtethetünk az alábbiakból?

.....sógora.

.....osztálytársa.

Tagja a-nek.

Főnöke-nak.

Veje.....-nak.

.....szomszédja.

.....

.....

.....

Gondoljuk végig János kapcsolatait, és válaszoljunk az alábbi kérdésekre!

Melyik kapcsolatában van több befolyása?

.....

 Melyek azok a kapcsolatai, amelyeket nem ő választott?

.....

 Vannak-e olyan kapcsolatai, amelyekről nem tud?

2) Gondoljunk János két szerepére: a csoportvezetőre és a fociidrukkerre.
 Vajon hogyan öltözködik, viselkedik stb. ebben a két szerepben? Írd le az egyező
 vonásokat és különbségeket!

JÁNOS		
	Csoportvezető	Fociidrukker
Azonos vonások		
Különbségek		

Milyen okokkal magyarázhatók a különbségek?

18.Feladat

Mennyország Tourist

Ülj le mellém
Valamit mondok
Szomjas vagy látom
Egy üveg bort kibontok
Figyelj...

Lehet hogy nem vagy gyenge
De ha a szívedbe szalad a penge
Attól nem érzed magad jobban
Ha a kocsidban bomba robban
TUDOM én, erős vagy persze
De ha a fejedben ott van a fejsze Vagy a
fegyver csövébe nézel
Ott már semmire nem mégy pénzzel és
Hiába vagy gazdag
Ha az égiek leszavaznak
A kocka, ha el van vetve
Te meg a föld alá temetve
Ott már hiába van ügyvéd
Aki a törvényektől megvéd
Itt senki se golyóálló és
Ha szakad a védőháló

A HALÁLUGRÁS végén a túlvilági tévén majd
Rólad szólnak a hírek
Veled van tele a sajtó
Aki a pokolra kíván JUTNI, annak
Balra a második ajtó
De ha a Szent-Péter-szigetekre már
Be van fizetve az útja
Önnek a Mennyország TOURIST
A legjobb szolgáltatást nyújtja

Lehet, hogy nem vagy gyáva és
A végén Te maradsz állva
De mire jó úgy ez az élet
Hogyha FUTNod kell, amíg éled
És hiába vagy bátor
Mint egy római gladiátor

Aki keményebb, mint a szikla Mégis
lehet, hogy elég egy szikra
A gyújtózsinór végén
A túlvilági tévén majd
Rólad szólnak a hírek...

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekbe'
Mond csak Én melyik ajtón menjek
be?

Az emberek meg néznek
Hogy az isten a pénz lett
Sorban nyílnak a bankok és
Az jelenti a rangot
Hogy mennyire állat az AUTÓD
Mekkora mellű a nőd és hogy
Meddig bírod feltekerni
A kocsiában ahangerőt!

Tankcsapda

1.Mi a vers (dalszöveg) célja? Miért íródott és mi az üzenete?

2.Mit gondolsz, mit jelent a *Mennyország TOURIST* kifejezés ebben az esetben?

3.Hogyan hatott rád a vers (dalszöveg)? Gondolj a nyelvezetre!

4.Szerinted úgyhatott a vers(dalszöveg),ahogy azt az írója elképzelte? Miért? Hanem, miért nem?

19.Feladat

Használati utasítás új mikrohullámú sütőhöz

Művelet		Eredmény
1.	Nyomja meg a push to open gombot!	
2.	Helyezze az ételt tállal vagy anélkül a forgótárcsára!	
3.	Csukja be az ajtót.	A zár automatikusan bekattan. Ha az ajtó nem záródik be rendesen, a sütőnem indul el.
4.	Állítsa be a kijelzőn a kívánt hőfokot és az időt, majd	
5.	nyomja meg a startgombot!	A sütőmegkezdje a főzést, a ventilátor, a forgótárcsa, a világítás és a kijelzőis működésbe jön.
6.	A főzési időlejártával a számláló leáll.	Az idő lejártát három csengetés jelzi, a sütő kikapcsol, lekapcsol a világítás, és a kijelzőn az óra jelenik meg.
7. a)	Az ajtó kinyitása főzési idő alatt.	A sütő automatikusan leáll, a ventilátor, a forgótárcsa, a világítás leáll és a számláló is megáll az adott időtartamnál. Addig nem indul el ismét, amíg nem zárja be az ajtót és nem nyomja meg a startgombot.
7. b)	A clear gomb megnyomása a főzési időalatt.	A sütő leáll, újraindításhoz ismét állítsa be a hőfokot és az időt.

1.Hol találkozhatunk hasonló szöveggel? Mit állapíthatunk meg a szöveg szerkezetéről és az írás módjáról?

2.Mi a szöveg célja? Mely részek utalnak erre?

3.Hogyan kell elindítani a sütőt? Idézd a szöveget!

4.Mikor szólal meg a csengő?

5. Mi történik, ha megnyomod a *clear* gombot?

6.Véleményed szerint elérte a szöveg alkotója azt a célt, amit te is megfogalmaztál a 2. kérdésnél? Ha igen, miért? Ha nem, miért nem sikerült?

7. Összehasonlítva hasonló tartalmú szövegekkel, hogyan értékeled a szerzett információkat? Írj eddigi tapasztalataidból néhány jó és rosszpéldát!

20.Feladat

Titanic

Rendezte: James Cameron

Főszereplők: Leonardo DiCaprio és Kate Winslet

A Titanickal James Cameron egy egyedülálló, 200 millió dolláros hőskölteményt alkotott. Di Caprio Jacket alakítja, a szegény sorból származó fiút, aki nyer magának egy jegyet a világ leghíresebb, majd nem sokkal később leghírhedtebb óceánjárójára. Winslet Rose-t játssza, a gazdag lányt, aki az Edward korabeli társadalom arisztokráciájának szorításában él egy kényszer eljegyzésben Callal. A jövő reménytelenségétől elkeseredett Rose megpróbál véget vetni életének, le akar ugrani a fedélzetről, ám az éppen arra sétáló Jak megmenti az életét. Pillantásuk találkozik, és végzetük beteljesedik.

Mindazonáltal a történet mégsem a megszokott szirupos szerelmi történet. A főhősök mindketten a süllyedő hajón utaznak. Cameron bravúrosan ötvözi filmjében a régimódi történetmesélés elemeit a legmodernebb technikai megoldásokkal, ami a vásznon egyedülálló élményt nyújt a néző számára.

A főszereplőknek – Di Capriónak és Winsletnek – nemcsak a körülöttük lévő kellemetlen, sznob és hierarchikus légkörrel kell szembenézniük, hanem a süllyedő hajó borzalmával is. A korlátokon áttörő vízfal a fedélzet alatt utazó harmadosztályú utasok százainak halálát okozza. A film harmadik órájában már a történet részeseinek érezzük magunkat, és annak előrehaladtával a közelgő katasztrófa fenyegetését is mélyen átélhetjük. Ahogy a hajó fele lassan süllyed, hőseink még a fedélzetbe kapaszkodva próbálnak rajta maradni, mások inkább a halált választva vízbe vetik magukat.

A Titanic nem egy szövevényes cselekményfilm, de jól ötvözi az akciófilmek izgalmát a legfontosabb emberi érzésekkel.

1.Általában hol találkozol hasonló cikkel? Mit mondasz a nyelvezetről és a stílusról?

2.Miért íródott a szöveg?Aszóraztatásodra,informálására vagy arra, hogymeggyőzzön,é debates megnézni a filmet? Magyarázd meg!

3.Kik a film főszereplői és milyen karaktereket formálnak meg?

4.Hisz-e a szerző abban, hogy ez csak egy szokványos romantikus film? A szöveg mely részéből következtethetünk erre?

5.Mi az a két főakadály, amit a szerelmeseknek le kell küzdeniük?

6.Vajon a szerzőnek tetszett a film? Honnan lehet ezt megtudni?

7.Gondolod, hogy a cikkszerzője elérte a célját (idézd fel a 2.kérdésreadott választ)? Ha igen, miért? Ha nem, miért nem?

8.Ha még nem láttad a filmet, a 8. a) kérdésre válaszolj; ha igen, akkor a b) kérdésre adj választ!

a)A cikk alapján lenne kedved megnézni a filmet? Ha igen, miért? Ha nem, miért nem?

b)A filmélményed alapján osztod-e a szerzővéleményét? Miért?

21.Feladat

Kinek van zebrája? Ki iszik vizet?

Erre a két kérdésre kell megtalálni a választ az alábbi 14 állítás segítségével!

- 1.Az angol háza piros.
- 2.A spanyolnak kutyája van.
- 3.A zöld házban kávéat isznak.
- 4.Az orosz teát fogyaszt.
- 5.A zöld ház balra van a fehértől.
- 6.A *Földgömböt* olvasó személy méheket tart.
- 7.A sárga házba *Nemzeti Sport* jár.
- 8.A középső ház tulajdonosa tejet iszik.
- 9.A macska melletti házban *PC GURU* jártnak.
- 10.A norvég az első házban lakik.
- 11.Amellét a ház mellett, ahol a ló van, *Nemzeti Sport* jár.
- 12.A *Nők Lapja* olvasója az almalét szereti.
- 13.A japán *Élet és TUDOMÁNYT* fizet elő.
- 14.A norvég a kék ház melletti házban lakik.

22.Feladat

Adj választ a találós kérdésekre! Írd le a válaszokat!

- 1.Két füle van, mégse hall. Mi az?
- 2.Mi van a rét közepén?
- 3.Melyik dió beszél?
- 4.Melyik ló tud vágni?
5. Mindig áll, mégis jár. Mi az?
- 6.Foga van, mégsem eszik vele. Mi az?
- 7.Négy lába van, mégse jár. Ráülhetsz, nem kiabál. Mi az?
- 8.Nagyobb lesz, ha elvesznek belőle. Kisebb lesz, ha hozzátesznek.
- 9.Éjjel alszik, nappal jár. Mi az?
- 10.Melyik vár ehető?
- 11..Melyik ló nem eszik szénát?
- 12.Melyik cső vezet az emeletre?
- 13.Mi az, amit az ember a háza mellett másnak épít?
- 14.Mindent hallok, embert nem látok, mégis beszélek. Ki vagyok én?
- 15.Két szomszéd sose látja egymást. Mi az?

23.Feladat

Modern közmondások – avagy igazítsuk korunkhoz bölcsességeinket! A közmondások, szólások, szállóigék időnként alkalmazkodnak időhöz és korhoz.

Nézd meg a mai kor mondásait, és magyarázd meg azokat! Tudod-e, hogy mi volt az eredeti mondás? Írd alá!

Ép hardverben ép szoftver.

Nézd meg a nevelőanyját, vedd el az élettársa második házasságából származó lányát!

Ritka, mint a fehér kóla.

Kétszer küldi el az e-mailt, aki gyorsan küldi el az e-mailt.

Jobb ma egy notebook, mint holnap egy szerver.

Ravasz, mint a sakkautomata.

A szomszéd gépe mindig gyorsabb.

Szövegszerkesztőből nem lesz vírusölő.

Ki mint install, úgy szörfözik.

Amilyen a login, olyan a bejelentkező képernyő.

Vág az esze, mint az intelligens mosópornak.

Mutasd a háttérképed, megmondom, ki vagy!

Bízzál Istenben, és mentsél rendszeresen!

Sok könyvtár közt elvész a fájl.

Aki korpa közé keveredik, megeszik a vegetáriánusok.

Közös számítógépnek tele van a gyökérkönyvtára.

A hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta robotot.

Több nap, mint virtuális memória.

24.Feladat

Az alábbiakban közmondások, szólások, szállóigék második felét olvashatod három témakörben. Ha ismered, fejezd be őket! Ha nem, a 23/A feladat alapján egészítsd ki a mondatokat!

Mesterség – foglalkozás

..... a mestersége.
....., olyan a munkája.
..... tartós az ing.
..... mindjártmester.
....., ki kardot hord.
..... az élet.
..... teszi a mestert.
....., amihez nem értesz.
....., annak, aki tudja.

Tétlenség – lustaság – munkakerülés

....., mert nem dolgozik.
..... a nemakarónak
..... aki áll, az marad.
..... ne is egyék!
..... a szomszédba menni.
..... nem fog nyulat.
....., mint a lusta lovat.
..... nyögés a vége.
....., ki későn kezd élni.
..... későn érsz.

Értelem – bölcsesség

.....annyi gondolat.

.....mindent.
.....a bölcset is vakká teszi.
.....hallgass.
.....tanul az okos.
.....később hisz.
.....sokra mész.
.....legjobb tőke.
.....mint erővel.
.....magát becsüli.
....., mint a bátor.
....., mint a magáéban.

25.feladat

Olvasd el a szöveget, és válaszolj a kérdésekre!

A döntő újítás Marco Polo korából származik, amikor is rájöttek: a fagyaltkészítő edényt kell hűteni, ahelyett, hogy a jeget kevernék a masszához. Medici Katalinnak az orleans-i herceggel való egybekelését már fagyalttal tették emlékezetessé. Nászajándékai között egy fagyaltkészítő szerkezet is volt. A lakomán a vendégek gyümölcsízű hideg csemegét is fogyaszthattak már.

A világ első nyilvános fagyaltozóját 1672-ben, Párizsban alapították. Eleinte csak a nyári szezonban volt nyitva és kizárólag citromfagyaltot árultak itt. A kis üzlet nagyon népszerű lett. Olyan híres emberek fordultak meg a boltban, mint Voltaire, Diderot, Rousseau és még a nagy Napóleon is.

Magyarországon már a 18. században elterjedt nyalánkság volt a fagyalt, de akkoriban hideg nyalatnak nevezték. Az első magyar cukrászkönyvben 17-féle fagyaltrecept szerepelt. A magyar fagyaltozás hőskora a reformkor idejére tehető. Erzsébet királyné, Sissi kedvelt fagyaltja az ibolyaízű volt.

A fagyaltgyártást Amerikában tették ipari méretűvé és üzleti sikerré. 1857-ben Baltimore-ban nyílt meg az első jégkrémgyár.

Ezzel szemben a klasszikus fagyizás kialakulása egy magyar találmánynak köszönhető. Az előző századfordulón nálunk készítettek először ostyából tölcséretket. Ezt azonban elfelejtették szabadalmaztatni.

A fagyalt az elmúlt századokban meghódította az egész világot. Már nem csak nyáron, hanem egész évben fogyasztják az egész világon.”

Válaszolj a következő kérdésekre!

- 1.Mely földrészekeken terjedt el a fagyaltozás? Az időrendre is figyelj!
- 2.Sorolj fel híres embereket, akik szerették a fagyaltot!
- 3.Magyarázd meg a szövegben található *hideg nyalat* kifejezést!
- 4.Emeld ki a szövegből a számodra fontos elemeket!
- 5.A következőkérdések megválaszolásához használd az internetet!
- 6.Hol van múzeuma a fagyaltnak?
- 7.Mi a parfé?
- 8.Mi a legújabb divat a fagyaltgyártásban?

26.Feladat

A recept elolvasása után gyűjtsd ki a hozzávalókat, és készíts bevásárló- listát!

Almás csirke

Elkészítése

A mustár, olívaolaj, bors és ketchup keverékével megkenem a csirkét, az almát hámozva és kockára vágva a csirke köré szórom, hozzáöntöm fél pohár víz és negyed pohár vörösbor keverékét. Fóliával letakarva 205 fokon 45 percig sütöm, majd a fóliát levéve még további 15 percig.

BEVÁSÁRLÓLISTA

27.Feladat

1.Milyen jelentéseit ismered az alábbi szavaknak?

keret.....
szerelem.....
kap.....
vár.....
tár.....
száll.....
jár.....

Ellenőrzésként olvasd el, mit ír ezekről a szavakról a Magyar értelmező kéziszótár!

2.Mikor használjuk a szavak végén a *-t* toldalékot? Fogalmazd meg a saját szavaiddal! Írj példákat!

3.Mikor használjuk a szó végén a *-tt* toldalékot? Fogalmazd meg a saját szavaiddal!

28.Feladat

Gyűjtsd ki a táblázat adataiból, hogy 1964-től kezdve mely autók kapták meg az év autója címet. Azt is nézd meg, hogy melyik autógyár vezeti a listát!

Helyezett modellek 1964-től						
Év	Első helyezett Pontszám	Második helyezett Pontszám	Harmadik helyezett Pontszám			
1964	Rover 2000	76	Mercedes 600	64	Hillman Imp	31
1965	Austin 1800	78	Autobianchi Primula	51	Ford Mustang	18
1966	Renault 16	98	Rolls-Royce Silver Shadow	81	Oldsmobile Toronado	59
1967	Fiat 124	144	BMW 1600	69	Jensen FF	61
1968	NSU Ro 80	197	Fiat 125	133	Simca 1100	94
1969	Peugeot 504	119	BMW 2500/2800	77	Alfa Romeo 1750	76
1970	Fiat 128	235	Autobianchi A112	96	Renault 12	79
1971	Citroën GS	233	Volkswagen K70	121	Citroën SM	105
1972	Fiat 127	239	Renault 15/17	107	Mercedes 350SL	96
1973	Audi 80	114	Renault 5	109	Alfa Romeo Alfetta	95
1974	Mercedes 450S	115	Fiat X1/9	99	Honda Civic	90
1975	Citroën CX	229	Volkswagen Golf	164	Audi 50	136
1976	Simca 1307-1308	192	BMW 3-series	144	Renault 30 TS	107
1977	Rover 3500	157	Audi 100	138	Ford Fiesta	135
1978	Porsche 928	261	BMW 7-series	231	Ford Granada	203
1979	Simca-Chrysler Horizon	251	Fiat Ritmo	239	Audi 80	181
1980	Lancia Delta	369	Opel Kadett	301	Peugeot 505	199
1981	Ford Escort	326	Fiat Panda	308	Austin Metro	255
1982	Renault 9	335	Opel Ascona	304	Volkswagen Polo	252
1983	Audi 100	410	Ford Sierra	386	Volvo 760	157
1984	Fiat Uno	346	Peugeot 205	325	Volkswagen Golf	156
1985	Opel Kadett	326	Renault 25	261	Lancia Thema	191
1986	Ford Scorpio	337	Lancia Y10	291	Mercedes-Benz 200-300E	273
1987	Opel Omega	275	Audi 80	238	BMW 7-series	175
1988	Peugeot 405	464	Citroën AX	252	Honda Prelude	234
1989	Fiat Tipo	356	Opel Vectra	261	Volkswagen Passat	194
1990	Citroën XM	390	Mercedes-Benz SL	215	Ford Fiesta	214
1991	Renault Clio	312	Nissan Primera	258	Opel Calibra	183
1992	Volkswagen Golf	276	Opel Astra	231	Citroën ZX	213
1993	Nissan Micra	338	Fiat Cinquecento	304	Renault Safrane	244
1994	Ford Mondeo	290	Citroën Xantia	264	Mercedes-Benz C	192
1995	Fiat Punto	370	Volkswagen Polo	292	Opel Omega	272
1996	Fiat Bravo	378	Peugeot 406	363	Audi A4	246
1997	Renault Mégane Scénic	405	Ford Ka	293	Volkswagen Passat	248
1998	Alfa Romeo 156	454	Volkswagen Golf	266	Audi A6	265
1999	Ford Focus	444	Opel Astra	269	Peugeot 206	248
2000	Toyota Yaris	344	Fiat Multipla	325	Opel Zafira	265
2001	Alfa Romeo 147	238	Ford Mondeo	237	Toyota Prius	229
2002	Peugeot 307	286	Renault Laguna	244	Fiat Stilo	243
2003	Renault Mégane	322	Mazda 6	302	Citroën C3	214
2004	Fiat Panda	281	Mazda 3	241	Volkswagen Golf	241
2005	Toyota Prius	406	Citroën C4	267	Ford Focus	228
2006	Renault Clio	256	Volkswagen Passat	251	Alfa Romeo 159	212
2007	Ford S-Max	235	Opel/Vauxhall Corsa	233	Citroën C4 Picasso	222

29.Feladat

Digitális szövegértés fejlesztése

1.Az alábbi linkre kattintva elérsz egy szöveget, olvasd el és válaszolj a feltett kérdésekre

<http://mek.niif.hu/00100/00129/html/1fejezet.htm>

- 1.Mi a jelentése a gasztronómiának?
- 2.Mi volt az „első ételkészítési művelet”?
- 3.Az ókori Indiában milyen növényeket termesztettek?
- 4.Mi jellemző az ókori görög étkezésekre?
- 5.A középkorban mi volt a legfontosabb fogás?
- 6.Mikor terjedt el a paprika, paradicsom alkalmazása?

2.Az alábbi linken található az idegen szavak szótárát, keresd meg, hogy mit jelent az etikett és a neolitikum kifejezés!

link: <https://idegen-szavak.hu>

A gasztronómiáról szóló szövegben keresd meg az etikett kifejezést és foglald össze a saját szavaiddal a lényegét!

3.Mi jellemző a mai emberi táplálkozásra? Keresd egy cikket a témával kapcsolatban az interneten! Foglald össze öt mondatban a lényegét! Írd be az elérhetőségét a cikknek a közös Word dokumentumba!

4.Készíts szófelhőt a szövegből választott 10 kulcsszóval!

<https://www.wordclouds.com>

30.Feladat

Digitális szövegértés fejlesztése

Mit olvastam? Melyik linket választottam? Mit találtam? (MLT)

Nyisd meg az alábbi linken található weblapot!

www.iotzona.hu

Válassz egy olyan cikket, amely az okoseszközökről szól!

A cikk elolvasása előtt egészítsd ki a táblázatot!

Tudom	Tudni szeretném	Megtanulom

Keress négy olyan weblapot, amely az okoseszközökről szól! Készíts digitális jegyzetet! Weboldalaként 10 információt tartalmazzon! Küldd el a megadott E-mail címre! beszéljétek meg a csoporttal, hogy milyen új információkhoz jutottál!

31.Feladat

Digitális szövegértés fejlesztése

OLVASS! VÁLASSZ! KATTINTS!

**A www.hvg.hu oldalon keresd meg azt a cikket, amely a Ballie robotról szól! Mérd az időt és jegyezd fel, hogy hány percig tartott, amíg megtaláltad! A gyakorlatot ismételd meg, de most két különböző „útvonal” bejárásával!
Melyik olvasási útvonal volt a leghatékonyabb és miért!**

32.Feladat

Digitális szövegértés fejlesztése

E-módszer: elérhető-e, letölthető-e, aktuális-e?

MIÉRT KELL MATEMATIKÁT TANULNI?

**Alkoss a kérdéssel kapcsolatban egy keresési kulcsszót, írd be a keresőmotor mezőjébe!
A kapott találati lista első 10 elemét nézd át! Válaszolj a talált információk alapján a kérdésre!**

FELHASZNÁLT IRODALOM

www.oktatas.hu

Oravecz Éva, Csilla, Nők Lapja,
2008. augusztus 19. https://nlc.hu/ezvan/20080820/ruhazi_manipulatorok

https://www.krudy-szeged.hu/files/Rolunk/okopercek/szovegertesi_feladatsor_magyarhoz.pdf

Magyar Szilárd (szerk.): Szövegértési gyakorlókönyv, DFT-Hungária Könyvkiadó, Budapest, 2006.

Bárdossy – Dudás – Pethőné – Priskinné (szerk.): A kritikai gondolkodás fejlesztése II. Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2007.

Brenyóné Malustyik Zsuzsanna – Jankay Éva: Érettségi mintafeladatsorok magyar nyelv és irodalomból, Maxim Könyvkiadó, Szeged, 2017.

Adamikné Jászó Anna – Fercsik Erzsébet: Fejlesztő olvasókönyv. Holnap Kiadó, 2016. 87-92.

Adamikné Jászó Anna – Fercsik Erzsébet: Fejlesztő olvasókönyv. Holnap Kiadó, 2016. 136-144.

Múzsák, 1984/2. szám, 42—43. Oldal

Hajas Zsuzsa: Szövegértés-szövegalkotás 9-10.(Pedellus Tankönyvkiadó, 2009) 42-43. o.

Hajas Zsuzsa: Szövegértés-szövegalkotás 9-10.(Pedellus Tankönyvkiadó, 2009) 38-39. o.

Múzsák, 1986/4. szám, 16—18. oldal

Forrás: Antalné Szabó Ágnes, Hódi Gyuláné, Raácz Judit: Magyar nyelv és irodalom – Érettségi feladatgyűjtemény (NT) 13-16.

<http://mek.niif.hu/00100/00129/html/1fejezet.htm>

<https://idegen-szavak.hu>

<https://www.wordclouds.com>